

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42
Račun pri post ček zavodu: Ljubljana št. 17.749
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5
telefon 31-22, 31-23, 31-24
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Pri Agedabiji zaletete angleške čete

Odbiti sovražnikovi napadi — Hudo bombardiranje Malte
Posrečen napad na dve sovražni ladji

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 20. januarja naslednje vojno poročilo št. 596:
V bitki med Agedabijo in Marsa Breco smo zavržili in deloma zajeli sovražne oddelke, medtem ko je naš ogenj uničil nekaj britanskih vozil.
Italijansko in nemško letalstvo je živahno delovalo nad sovražnim zaledjem in nad otokom Malto.
Naša torpedna letala, ki so v vzhodnem Sredozemlju napadla konvoj v močnem

spremljstvu, so zadela trgovsko ladjo z več ko 5000 tonami, polno vojaštva, nemška letala pa so na morju pri Tobruku zadela in hudo poškodovala neko drugo ladjo velike tonaže.
Angleška letala so večeraj odvrгла manjše število rušilnih bomb in zažgalnih lističev na Paterno in Lentini (Siracusa), davi pa na Catanijo in Vizzini. Bilo ni nobene žrtve, škoda pa je nepomembna. Protiletalska obramba v Cataniji je sestrelila en bombnik.

Obrambni boji na vzhodu

Nadaljnji uspehi na Krimu — Živahne letalske operacije na vsem bojišču

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
Na Krimu so bile sovražne sile, ki so se borile na področju severovzhodno od Feodosije, vržene še nadalje nazaj proti vzhodu.
Na doneškem bojišču kakor tudi v srednjem in severnem odseku fronte se obrambni boji nadaljujejo. Pri uspešnih podvigih napadalnih oddelkov so slovaške čete prizadele nasprotniku krvave izgube.
Na vsej vzhodni fronti so letalske sile deloma v najtežjih okoliščinah posegale v boje na kopnem. Murmanska železnica je bila z bombami na več krajih razdejana. Zažgan je bil vlak s pogonskimi sredstvi.
V severni Afriki izvidniško in topniško delovanje na obeh straneh. V Cirenaiki so letala učinkovito napadla pristaniške naprave in obalno cesto.
Na področju južno od Agedabije so bila bombardirana zbirajoča se britanska moderna vozila in taborišča. Na morju okrog Tobruka so nemška bojna letala poškodovala večjo tovorno ladjo z več bombami.

Nemška bojna letala so z velikim uspehom nadaljevala bombardiranje Valeta in britanskih letališč na otoku Malti.

Italijanske čete odbile dva sovjetska napada

Berlin, 20. jan. u. Kakor poroča DNB so oddelki italijanskega ekspedicijskega zbora na vzhodni fronti odbili v noči na soboto dva napada sovjetskih sil. Sovjetskim četam so bile prizadete hude izgube.

Nemci zopet v Feodosiji

Berlin, 20. jan. s. Kakor je bilo sporočeno v večerajšnjem uradnem vojnem poročilu je imel pri uspehu pri Feodosiji glavno besedo nemški pehotni polk pod poveljstvom polkovnika Müllerja, odlikovanca železnega križa. S smelimi napadi je ta polk prisilil k molku najprej 2 sovjetski bateriji, nato pa je uničil sovjetske tanke, ki so skušali zaustaviti napad nemških vojakov, ki so končno po prodoru prve sovjetske obrambne črte vdrl v mesto. Ta polk je sam zajel okoli 1000 sovjetskih vojakov.

Angleške zablode in razočaranja

Crippsove izjave o sovjetskih uspehih je takoj demantirala ponovna osvojitve Feodosije

Berlin, 20. jan. u. Pred svojim odhodom iz Sovjetske zveze je doseženi angleški veleposlanik Cripps, ki je bil odpoklican v London, ker je baje največji strokovnjak v ruskih zadevah, objavil osebno poslanico prijateljskemu in zaveznikskemu narodu. Diplomata je seveda poveljeval »zmage« ruske vojske. Na nekem mestu je izjavil na način, ki pač ne dopušča ponavljanja: »Nemške oborožene sile so izgubile iniciativo in je treba preprečiti, da bi se je spet polastile. Med tem, ko je moskovski radio razširil ta nekako kategorični apel, so si nemške in rumunske čete kakor nalašč takoj zopet privoščile iniciativo na enem izmed glavnih odsekov vzhodnega bojišča in posečilo se jim je znova zavzeti Feodosijo, važno luko na južno vzhodni obali Krima. Utemeljena je pač domneva, da je Cripps vedel nekaj o tem in da je izdal svoj poziv prav zaradi tega, ker je pričakoval razgiban razvoj dogodkov. Resnica je ta, da je poročevalec poslužbene agencije »Exchange Telegraph« že nekaj dni insistiral na tem, da se »postopno ojačujejo nemški protinapadi, ki se jim pa postavljajo nasproti naraščajoče ofenzivne akcije novih sovjetskih sil.«

moralj govornice, s katerimi se rušujejo vladni glasniki kadar jim zmanjka resničnih argumentov ali konkretnih akcij. Nobeno dosedanje pojasnilo pa ne more predrugačiti dejstva, da so bili naši interesi na Daljnem vzhodu hudo zanemarjeni. pravijo, da naše sile ne morejo biti povsod jake, toda nesreča je ta, da niso nikjer močne. V resnici smo bili presenečeni na vseh bojiščih.

Stockholm, 20. jan. d. Po informacijah iz Londona britanski min. predsednik Churchill na prihodnji seji parlamenta še ne namerava podati nobene izjave o položaju, ki jo zahtevajo nekatere parlamentarne skupine, da bi Churchill po informacijah »Evening Standard« na tej seji že navzoč Omenjeni list pravi, da se mora min. predsednik najprej šele razgovoriti s svojimi vladnimi tovariši. »da si bo mogel utvrditi jasen pregled o položaju.« nakar bo v parlamentu obrazložil svoje načrte in določil tudi rok, kdaj naj se o njih debatira.

Boljševiški ideali v Angliji

Lizbona, 20. jan. s. Londonski radio je večeraj objavil komentar o zborovanju zastopnikov angleških strokovnih delavskih organizacij in sovjetske delegacije. Komentar je med drugim dejal: Če bi bilo treba izbrati med dvema sistemoma, narodno-socialističnim in sovjetskim, bi postal prepračen komunist, ker čutim, da so mi sovjetski ideali v primerjavi z narodno-socialističnimi mnogo bližji.

Doriot v francoski prostovoljski legiji

Vichy, 20. jan. u. Podpredsednik vlade admiral Darlan je sprejel Jakoba Doriota, voditelja francoske ljudske stranke. Doriot se je prijavil v francosko legijo, ki se bo borila na vzhodni fronti. V vojski bo imel položaj poročnika.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 20. jan. d. V noči med 19. in 20. januarjem so nemška bojna letala v okviru oboroženih izvidniških operacij napadla neko luko na vzhodni angleški obali ter industrijske naprave v srednjem delu Anglije. Opaženi so bili učinkoviti bombni zadetki na pristaniške naprave ter skladišča industrijskih podjetij.

Huda zima na Švedskem

Stockholm, 20. jan. d. Švedsko je zajel nov val mraza. V mestecu Alwros v severni Švedski je termometer večeraj zdrknil na 50° pod ničlo, kar pomeni za švedsko nov rekord mraza. V Stockholmu so zabeležili doslej najnižjo temperaturo v noči med 19. in 20. januarjem, ko je kazal termometer 19° pod ničlo. Vsi meteorološki podatki kažejo, da je v Skandinaviji letos pravi mráz nastopil teden dni kasneje, kakor pa je to v severnih deželah običajno.

Ojačenje portugalskih posadk v Afriki

Lizbona, 28. jan. d. Danes bo odpotovala portugalski parnikom »Quanza« (6638 ton) nov kontigent portugalskih čet v Afriko. Te čete so namenjene za okrepitve tamkajšnjih portugalskih posadk.

JAPONSKO PRODIRANJE V BIRMO

Angleške čete se umikajo tudi na severu Malajskega otoka ter so zavzele že več važnih postojank na jugu Birme

Sanghaj, 20. jan. d. Kakor javlja radijska postaja v Rangunu, so se britanske čete v južnem delu Birme, v zgornjem delu Malajskega polotoka, morale pred japonskim pritiskom umakniti s področja pri mestu Tenasserim. Japonske čete so v popolni premoči. Prav tako so se morale britanske čete umakniti tudi iz mesta Tavoy na nove postojanke. V Tavoyu je bilo važno britansko vojaško letališče. Po britanskih vesteh ni izključeno, da so japonske čete tudi to letališče že okupirale. Nad omenjenim področjem so se namreč že pojavila japonska lovka letala, ki imajo svoje oporišče bržkone na letališču v Tavoyu. Ni še znano, kaj se je zgodilo z britanskim letalstvom, ki je imelo tu prej svoje oporišče. Ker britanske čete s Tavoyem nimajo več nikakršnega stika, ni izključeno, da je bila angleška letalska posadka tamkaj zajeta.

s pripombo, da je položaj v Malaji za Britance zelo težaven, posebno še, ker imperijalne čete niso deležne potrebne podpore s strani svojega letalstva

Sanghaj, 20. jan. s. Vesti iz Ranguna o bojih pri Tenasserimu na severnem koncu Malajskega polotoka, se vsekakor razvijajo v prilog Japoncev. Še večeraj dopoldne so vesti govorile o bojih v odseku pri Mijiki, sredi pa je bilo objavljeno, da je prišlo do spopadov že na cesti proti Tavoyu. Rangun so japonska letala hudo napadla. Napad je trajal celo uro. Japonska letala so bombardirala tudi bližnje angleško letališče v Moulmein, kjer so razdejala tudi železniške naprave.

Bern, 20. jan. u. Agencija Reuter je objavila vest iz Ranguna, ki beleži tamkajšnji sročnji službeni komunikacije, po katerih so se angleške čete spričo sovražnega pritiska umaknile iz Tavoya na ugodnejše postojanke. Angleška letala so izvedla vrsto izvidniških poletov, da bi se dognala sila japonskega kontingenta, ki operira na birmanskem obsejnem področju.

Stockholm, 20. jan. d. V nekem za Ameriko namenjenem londonskem poročilu priznavajo na merodajnem mestu v Londonu, da so morale britanske čete izprazniti mesto Tavoy v skrajnem južnem delu Birme, ki predstavlja važno središče v proizvodnji kositra. Tavoy so japonske čete že zasedle.

Bern, 20. jan. s. Listi objavljajo vest agencije »United Press«, ki beleži zaskrbljenost angleških vojaških krogov v Rangunu glede na morebitni japonski napad na Birmo. Napad bi lahko imel tem huje posledice, ker je vest o aretirani birmanskega min. predsednika Sawa izzvala v Birni veliko nezadovoljstvo.

Anglezji aretirali predsednika vlade v Birmi
Stockholm, 20. jan. d. Angleške oblasti so aretirale predsednika birmanske vlade dr. U. Sawa pod pretezo, da je bil v stikih z japonskimi oblastmi in sicer že od izbruha vojne. Dr. U. Sawa bo poslan na prizadevanje britanskih oblasti v zatočišče nekam v Zedinjeni države. Kakor javlja londonski list »Evening News«, ki beleži tudi gornjo vest, je aretirani birmanski min. predsednik pred nekaj meseci obiskal London, kjer si je prizadeval izposlovati za Birno enakopravnost v sestavi britanskega imperija, kakor znano, pa je lord Halifax njegove zahteve tedaj odklonil.

Uničevalna bitka pred Singapurom

20.000 avstralskih vojakov obkoljenih

Tokio, 20. jan. u. Poslednje vesti z malajske fronte kažejo, da so Japonci zavzeli Pančag Besar in od tam naglo prodrli proti Johorski ožini. Vse kaže, da bodo v najkrajšem času dosegli ožino okrog Johora Bahruja na več točkah. Nekoliko dalje proti severu se je razvila silna borba med Japonci in dvema divizijama, ki sta bili predvečerajšnjim obkoljeni. Bitka še traja.

Tokio, 20. jan. d. Dopisnik japonske poročevalske agencije javlja z malajskega bojišča:
Večeraj dospelje vesti s fronte kažejo, da so japonske oborožene sile še nadalje stisnile svoj obkoljeni obroč okrog 20.000 avstralskih vojakov, ki so bili zaradi izredno naglega japonskega napredovanja zajete v centralnem delu države Johore na Malajskem polotoku. Neka japonska kolona je v terek zgodaj jutraj prodrla že v bližino kraja Yongpent, ki predstavlja strateško važno točko na centralni cesti, ki vodi skozi pokrajino Johore in ki leži 70 km jugovzhodno od Malake. Na ta način je ta japonski oddelek omogočil na tem področju obkoljenim četam umik iz omenjenega mesta po cesti proti jugu.
Japonske čete, ki prodirajo v južni smeri na centralnem delu Malajskega polotoka, so medtem že dosegle točko, ki je samo 10 km vzhodno od Gemasa. Japonski oddelki, ki prodirajo vzdolž vzhodne malajske obale v južni smeri, so prav tako napredovali ter pritiskajo na umikajoče se britanske oddelke. Del britanskih čet je bil obkoljen.
Tokio, 20. jan. (Domei.) Japonski glavni stan je v terek ob 15.30 objavil naslednje poročilo:
Ko so se japonska bojna letala, ki so spremljala japonske bombne formacije, po ponovnem napadu na Singapur 18. januarja vračala, so se nad krajem Kotatinge v pokrajini Johori zapletla v borbo s sovražnimi letali ter sestrelila 15 izmed 20 letal vrste Buffalo, ki so skušala napasti japonska letala. Dve japonski letali se še pogrešata. Japonska mornariška letala so v teku napada na Singapur metala bombe tudi na zapadni del britanskega mornari-

skega oporišča, kjer so bili zaneteni požari na raznih vojaških objektih in petrolejskih tankih.

Malaka, 20. jan. (Domei.) Ko so japonske čete 15. januarja zasedle Malako, so osvojevale tudi 26 japonskih žen in otrok, ki so bili tamkaj internirani od izbruha vojne na Pacifiku. Vsi italijanski, španski, portugalski in francoski državljani med njimi tudi siamski konzul v Penangu, ki so ostali v Malaki, so zdaj pod japonsko zaščito.

Združitev japonskih vzhodnih in zapadnih oddelkov

Tokio, 20. jan. (Domei.) S pristojnega japonskega vojaškega mesta javljajo, da je japonska vojaška kolona, ki je operirala od neke točke na vzhodni obali Malaje, dospela 19. januarja v Kuala Lumpur, potem ko je bila očistila preostalih sovražnih, kovih oddelkov vse hrubovito področje v osrednjem delu Malajskega polotoka. Na tem prostoru so se namreč še na mnogih izoliranih točkah branili posamezni britanski oddelki, ki so bili nato postopno uničeni. Japonski oddelek je opravil te očistevalne operacije, potem ko je pričel svoje prodiranje v Kuantanu na vzhodni obali, ter se je sedaj strnil z japonskimi oddelki, ki so medtem operirali v središču Malajskega polotoka ter ob zapadni obali.

Nova avstralska ojačenja

Sanghaj, 20. jan. d. Po vesteh iz Melbourneja je bilo s pristojnega avstralskega mesta objavljeno, da so bila poslana nova avstralska ojačenja na bojišče ob reki Muar na Malajskem polotoku, z namenom, da stabilizirajo britanske postojanke, potem ko so bile indijske čete zaradi japonskega pritiska prisiljene umakniti se s svojih položajev. Nadalje javlja avstralsko poročilo, da so Japonci na ta avstralska ojačenja takoj izvršili silovit napad, čim so se avstralske čete pojavile na svojih postojankah. Poleg japonske pehote so pri teh napadih sodelovali tudi oddelki tankov. Japonski napad se je v terek jutraj ponovil in se avstralsko poročilo zaključuje

Napad na Sumatro

Tokio, 20. jan. u. »Asahi Šimbun« poroča, da so japonska letala hudo bombardirala veliko nizozemsko letališče v Pangkalanu na Sumatri.

Letalska bitka nad Celebesom

Sanghaj, 20. jan. d. Po vesteh iz ameriških virov so ameriška letala preteklo soboto sodelovala v letalski bitki na severovzhodnem delom nizozemsko-indijskega otoka Celebesa. Nadalje so ameriška letala po ameriških vesteh prečela operirati tudi na fronti v Malaji, kjer so baje 15. januarja izvršila napad na japonsko letališče Sungai Patani v bližini Penanga.

Velika aktivnost japonskega letalstva

Tokio, 20. jan. s. Mornariški odsek japonskega glavnega stana je objavil, da so japonske letalske sile na Filipinih razdejale nekaj brzojavnih postaj v bližini Glana na južnem robu Mindanajskega otoka. Japonska letala so bombardirala tudi nekaj sovražnih ladij južno od Cebujskih otokov, ki so severno od Mindanajskega otoka. Končno je skupina japonskih bombnikov napadla otok Corregidor. Skupine bombnikov z velikim akcijskim radijem pa so zopet prodrle do otoka Nove Britanije ter bombardirale letališča v Rabaulu in Vunakokorju.

Oddelek mornarice se je izkrcal na severnem robu otoka Celebesa in je zavzel kraj Likoepong.

Boji na Filipinih

Tokio, 20. jan. s. Borba za polotok Batang na zapadni strani Manilskega zaliva se že zaključuje. Japonci so zavzeli grčevje Naosil, ki obvlada severni del polotoka, kjer je vse ozemlje močvirnato, brez cest in drugih naprav, zaradi česar je bilo prodiranje Japoncev izredno težavno. Njihov frontalni napad pa se že očitno ne bo mogel več zadržati.

Manila, 20. jan. (Domet). Vrhovni poveljnik japonske ekspedicijske vojske na Filipinskem otočju se je večeraj po radiu v Manili in v listih obrnil na filipinsko prebivalstvo ter ga pozval, naj se vrne k svojim vsakdanjim opravkom ter delu za obnovo otcija. Posebno je pozval japonski vojni poveljnik upravno uradništvo, da se nemudoma vrne na svoja mesta in s tem pripomore k obnovitvenemu delu, pri katerem bo tudi japonska vojska pomagala z vsemi razpoložljivimi sredstvi

Sodelovanje filipinskih katoličanov z Japonci

Tokio, 20. jan. s. Načelnik glavnega štaba general Šobara, načelnik verske službe japonskih oboroženih sil Narusava in manilski škof Michel O. Doherty so imeli večeraj konferenco, na kateri so razpravljali o posredovalni vlogi katoliških cerkvenih organizacij med japonskimi oblastmi in filipinskimi prebivalstvom. Katoliška cerkev na Filipinih naj bi pospešila prijateljsko sodelovanje med Japonci in Filipinci. Ob tej priložnosti je nadškof Doherty izrazil svojo voljo za sodelovanje pri misiji, ki je bila na Filipinih poverjena japonskim oboroženim silam.

Tokio, 20. jan. s. Zastopnik zunanega ministrstva je izjavil v razgovoru z novinarji med drugim:

Kakor je bilo že ponovno poudarjeno, vojna v vzhodni Aziji ni agresivnega ali teritorialno ekspanzivnega značaja. To tudi ni rasna vojna in ne vojna proti svobodi vere, še namnanj pa vojna proti katoliški cerkvi, ki je bila vedno v prijateljstvu z Japonci. Edin namen Japonske je, da so legitimno brani proti povečanju Zedinjenih držav in Anglije. Kljub temu je sovražna propaganda skušala preprečiti svetovno javnost, da gre za rasno borbo, versko nestrpnost in napad. Japonska totalno demantira tako brezvestno propagando in opozarja na konferenco, ki je bila 12. t. m. v Pekingu in na katero so prišli tudi škof Dotti ter 24 nadaljnjih zastopnikov tamkajšnjih katoličanov. Ta konferenca se je zaključila s popolnim sporazumom glede vojnih ciljev Japonske in glede sodelovanja katoličanov z Japonci v vzhodni Aziji.

Japonski guverner v Hongkongu

Tokio, 20. jan. s. Generalni državni namestnik Rensuke Isogai, bivši načelnik štaba kvantunske vojske, je bil imenovan za guvernerja v Hongkongu

Racijoniranje oblačilnih predmetov na Japonskem

Tokio, 20. jan. d. Japonsko ministrstvo za trgovino in industrijo je razglasilo, da bo po zgledu drugih vojujočih se držav tudi na Japonskem racionirano razdeljevanje oblačil in sploh vseh tekstilnih proizvodov. Brez odloga bodo uvedene osebne izkaznice za nakup tekstilnih izdelkov. Racioniranje v nabavi obk tekstilnega blaga in ostalih tekstilnih proizvodov postane veljavno s današnjim dnem. Osebnne izkaznice bodo temeljile na sistemu točk, po vzgledu Nemčije. Italije in drugih vojujočih se držav.

Odpor južnoameriških držav proti prekinitvi odnosov z državama osi

Proti washingtonski vojni politiki predvsem Argentina in Čile

Buenos Aires, 20. jan. d. Iz Rio de Janeira javljajo, da se argentinska delegacija na panameriški konferenci se vedno dosledno izogiba, da bi pristala na kakršnokoli sklep ali izjavo, ki naj bi dokumentirala vseameriško solidarnost. Kakor javlja dopisnik agencije Associated Press, se bosta Argentina in Čile tudi v prihodnosti zahtevali po prekinitvi odnosov z osnimi državami. Nekateri drugi južnoameriški delegacije z brazilsko delegacijo so v ponedeljek še povečali svoj pritisk na argentinsko delegacijo za skupno izjavo o prekinitvi zvez z blokado držav osi. Vodja argentinske delegacije Guinazu je s svoje strani odklonil odgovor na vprašanje, ali ima Argentina proti taki izjavi morda kakšno lastno predlogo. Po mnenju nekaterih članov čilske delegacije bi Japonska prekinitve odnosov med državami latinske Amerike in državami osi lahko smatrala kot vojno dejanje.

Santiago (Čile), 20. jan. d. List «El Diario Ilustrado» objavlja v svoji torkovski številki poročilo svojega posebnega dopisnika v Rio de Janeiru Gonzaleza Smitha. Poročilo pravi, da bo bržkone sredi tedna podana na panameriški konferenci izjava, da ameriške države ne bodo sklenile nikakršne prekinitve odnosov s katerikoli drugo državo, in da prav tako ne bodo sklenile nobenih drugačnih izjemnih ukrepov. Dopisnik omenjenega čilskega lista pripominja, da bi tako odločitev samo koristila ameriški solidarnosti.

Buenos Aires, 20. jan. d. Iz Washingtona javljajo, da je ameriški zunanji minister Cordell Hull na včerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da bi se morale carinske mere med Zedinjenimi državami in državami latinske Amerike odstraniti ali vsaj zmanjšati da bi se na ta način olajšali napori vseh držav zapadne poloble v sedanji vojni. Ta Hullova izjava je vsekakor nova ameriška taktika, s katero naj bi se zlomil odpor nekaterih južnoameriških držav, ki se boje, da bi jim prekinitve zvez z državami osi prinesla veliko gospodarsko škodo.

Brazilsko pošta za Evropo

Lizbona, 20. jan. d. Iz Brazilije je v ponedeljek popoldne priplul v Lizbono brazilski parnik «Broge» (8235 ton) ki je pripeljal 53 potnikov in zelo mnogo pošte. Iz Lizbone bo parnik nadaljeval pot v luko Porto, kjer bo raztovorjen, nekar se bo ponovno vrnil v Lizbono. V Brazilijo bo odplul 28. ali 29. januarja Člani posadke so v Lizboni izjavili, da je bilo to najbrže poslednje potovanje brazilskega parnika v Evropo.

Japonska in južnoameriške države

Japonska želi ohraniti normalne politične in gospodarske odnose z Južno Ameriko

Tokio, 20. jan. s. Zastopnik zunanjega ministrstva je včeraj v razgovoru z novinarji izjavil, da je poslednja poslanica zunanjega ministra Toga, ki je bila poslana štirim glavnim južnoameriškim državam (Argentina, Brazilija, Čilu in Peruju) jasno pokazala, da Japonska v sedanji vojni nima nikakih sovražnih namer nasproti Južni Ameriki. Japonska si na vse načine prizadeva, da bi preprečila kakršnokoli neugodno reakcijo v južnoameriški državi. Japonska želi ohraniti normalne politične in trgovske odnose z južnoameriškim državami in do skrajnosti omejit gospodarsko škodo, ki bi lahko zaradi vojne nastala zanje. Japonska bo skušala na vse načine poglobiti gospodarske odnose z onimi južnoameriškim državami, ki si prizadevajo, da bi ostale v sedanji vojni nevtralne. Japonska je pripravljena lat. tem državam vsa najugodnejša jamstva za varnost njihovih prometnih zvez na Tihem oceanu. Vzloži južne pacifiške obale je nekaj držav, ki so pod pritiskom Severne Amerike napovedale vojno Japonski ali prekinitve diplomatske odnose z njo, toda odgovornost za to ni mogoče pripisati neposredno tem državam. Z vojno, ki so jo Zedinjene države hotelo na Atlantskem in na Pacifiškem oceanu, so se vojaško in gospodarsko izpostavile in prav gotovo jim Južna Amerika bistveno ne bo mogla pomagati. Poleg tega je Južna Amerika, ki kontrolira eksploatacijo za vojno važnih surov, sedaj v zelo ugodnem položaju. Zaradi tega sem trdno prepričan, da je dejal zastopnik zunanjega ministrstva, da noben južnoameriški državnik ne bo hotel slepo pristati na zahtevo Zedinjenih držav, da bi južnoameriške države prekinitve diplomatske odnose z Japonsko, tem manj, ker bi prekinitve diplomatskih odnosov lahko postala zelo nevarna in pomenila prvi korak Južne Amerike v vojno. Zaradi tega je želeli, da vlade nevtralnih južnoameriških držav odklonijo take severno-ameriške predloge.

žav, ki so pod pritiskom Severne Amerike napovedale vojno Japonski ali prekinitve diplomatske odnose z njo, toda odgovornost za to ni mogoče pripisati neposredno tem državam. Z vojno, ki so jo Zedinjene države hotelo na Atlantskem in na Pacifiškem oceanu, so se vojaško in gospodarsko izpostavile in prav gotovo jim Južna Amerika bistveno ne bo mogla pomagati. Poleg tega je Južna Amerika, ki kontrolira eksploatacijo za vojno važnih surov, sedaj v zelo ugodnem položaju. Zaradi tega sem trdno prepričan, da je dejal zastopnik zunanjega ministrstva, da noben južnoameriški državnik ne bo hotel slepo pristati na zahtevo Zedinjenih držav, da bi južnoameriške države prekinitve diplomatske odnose z Japonsko, tem manj, ker bi prekinitve diplomatskih odnosov lahko postala zelo nevarna in pomenila prvi korak Južne Amerike v vojno. Zaradi tega je želeli, da vlade nevtralnih južnoameriških držav odklonijo take severno-ameriške predloge.

Namen berlinske vojaške konvencije

Berlin, 20. jan. u. Glede na italijansko-nemško-japonsko konvencijo, ki je bila včeraj sklenjena in podpisana v Berlinu, so na pristojnem mestu sredi izjavili tujim novinarjem:

Konvencija je osnova za racionalno razdelitev vseh sil trojnega pakta z namenom, da bi operacije lahko postale čim učinkovitejše in v največji meri dsegle svoj namen.

Povratak grofa Ciana v Rim

Rim, 20. jan. s. Zunanji minister grof Ciano se je na svojem povratku iz Buenos Airesa vrnil v Rim. Na postaji Termini so ga sprejeli tajnik stranke, minister za izmenjavo in valute, državni protažnik v podpredsedništvu vlade, v notranjem ministru in v ministru za narodno kulturo ter visok, funkcionarji zunanjega ministrstva. Pričakovani ga je tudi odpravnik poslov malajzске poslanstva z vojaškim atašejem in drugimi člani poslanstva. Prav tako je bil pri sprejemu tudi nemški veleposlanik Mackensen.

Singapur

Singapur je močna pomorska trdnjava. V tem je njegova velika obrambna in napadalna moč, a tudi njegova velika slabost. Oporišče je namreč tako zgrajeno, da je z morske strani tako rekoč nezavzeto, nasprotno pa ni bilo utrjeno za primer napada s kopnega. Ta nevarnost mu prav sedaj grozi zaradi japonskega prodiranja proti Singapuru z Malajskega polotoka. Utrditvi v ngapurskega oporišča proti kopni strani pa Angleži zato niso posvečali posebne pozornosti, ker so bili s te strani zavarovani, dokler je bila Francoska Indokina v oblasti Francozov — zaveznikov.

Singapur je otok, ki se razteza od vznožja proti zapadu v dolžino 43 km, od severa proti jugu pa v širino 22 km. Od Malajskega polotoka ga loči ozka Jehorska ožina, preko katere sta med Bahrugom in Woodlandom speljani cesta in železnica. Na tem otoku so Angleži z ogromnimi stroški zgradili tri vrste obrambnih utrdb: pomorsko oporišče, letalsko oporišče in obalne utrdbe. Vse te utrdbe skupaj tvorijo tako zvano singapursko oporišče.

Mesto Singapur s svojim trgovskim pristaniščem leži na jugu otoka. Pred njim pa tvorijo nekakšno naravno predstano vene otokov, izmed katerih je najpomembnejši otok Blakang-Mati, ki je središče singapurskih utrdb s tem strani. Pomorsko oporišče je kakih 20 km od mesta, na severni obali otoka, in sicer prav tam, kjer vodita preko Jehorske ožine cesta in železnica. Pomorsko oporišče ima ogromne bazene za popraviljanje ladij, velike arzenale in ogromna skladišča. Pomol je zgrajen iz kamna in je več kilometrov dolg, tako da ob njem lahko pristajajo največje vojne ladje. Velike so zaloge goriva, ki so odlično zavarovane pred napadi, prav tako vodni rezervoarji, medtem ko je pristanišče silajno povezano z mrežo cest. Obrambo vojaške pristanišča tvorijo moderne topniške naprave in protiletalsko topništvo. V neposredni bližini na vzhodni strani pa je glavno letalsko oporišče, medtem ko so glavne obalne utrdbe razvrščene na manjših otokih okoli glavnega otoka, ki leže v razdalji od ene milje do pet milj od obale. Ker so vsi ti otoki po večini hriboviti, so kaj primerni za namestitve topništva. Na njih so Angleži postavili največje toneve 34 in 45 cm kalibra, katerih cevji so dolge do 18 m.

Razen tega razpoga s'ngapursko oporišče z dvema velikima bazenoma, izmed katerih je eden naraven, zgrajen iz kamna, drugi pa plavalčji, ki ga nekateri označujejo za največji plavalčji bazen na svetu, kar pa najbrže ne bo točno in je verjetno šele na tretjem mestu. Vsekar pa sta oba bazena tako dovršeno zgrajena da se vanju lahko zatečejo ladje na popravilo v popolni zavarovanosti. Plavalčji bazen meri 274 m v dolžino in 61 m v širino. V njegovi notranosti je prostora za 60.000 ljudi. Pomembne dele tega bazena so prepeljali iz Anglije in spada ta prevoz med največje prevozne podjetja v zgodovini. Naravni bazen pa je 304 m dolg in je večal milijon funtov, a gradili so ga šest let.

Japonska premoč

Singhai, 20. jan. d. Po vesteh dopisnika neke ameriške poročevalske agencije britanske oblasti same priznavajo, da Japonci sedaj že docela obvladujejo vso vzhodno azijsko obalo. Tako n. pr. na Malajskem polotoku docela nevarno izkrcavajo zmorem nove kontingente svojih čet. Japonci so docela v premoči, tako po številu vojšta, kakor tudi v orožju, predvsem v tankih in letalih. Zaradi tega se morajo britanske čete neprestano umikati pred japonskim pritiskom. Nezadržno japonsko napredovanje čim dalje bolj zmanjšuje vrednost Singapura kot mornariškega oporišča, poleg tega pa se pričena vpliv japonske ofenzive na Malajskem polotoku čim očitneje kazati tudi na sredozemskem bojišču. Pričakovati je treba, da bodo morali Angleži s sredozemskega bojišča potegniti mnogo ladij in letal, da bi okrepili svoje še preostale postojanke v vzhodni Aziji. Silna naglica japonske ofenzive na vseh frontah vzhodnega bojišča je Angleže nemalo presenetila in britanske oblasti ne prikrivajo, da je položaj v južnem delu Pacifika za nje kritičen.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Pridelovanje riža v Evropi

Medtem ko sta prej med evropskimi državami le Italija in Španija pridelovali riž, se je v zadnjih letih pridelovanje riža razširilo tudi na druge države jugovzhoda. Ker pa je potrebnosti riža v Evropi razmeroma znatna, ta okolnost tudi v bodoče ne bo vplivala na prodajne možnosti Italije in Španije in je zlasti Italija v zadnjem desetletju v izrednem obsegu povečala svojo proizvodnjo riža. Deloma s povečanjem površine riževih kultur, ki je narasla od leta 1931 za 32 odstotkov, deloma pa z nadaljnjim povečanjem hektarskega donosa od 46,1 na 56,8 metrskega stota na hektar. S tem je Italija dosegla hektarski donos, kakršnega ne more zabeležiti nobena druga evropska država. Pod vplivom teh dveh okolnosti je italijanski pridelek riža lani dosegel 9,27 milijona metrskih stotov, nasproti 6,35 milijona metrskih stotov v letu 1931, tako da je bil lanski pridelek za 41 odstotko večji kot orod desetletni leti.

V jugovzhodni Evropi so stopile v vrsto riž pridelujočih držav Madžarska, Rumunija, Bolgarija, Grčija in Turčija. Obsežne nožkuse s pridelovanjem riža je v zadnjih letih napravila Madžarska, ki bo v letošnjem letu uporabila za pridelovanje riža še povečano površino predvsem v poplavljenih področjih in tam k'er visoka talna voda otežkoča pridelovanje drugega žita. Tudi v Bački, ki je sedaj priključena Madžarski, so v zadnjih letih pričeli v večjem obsegu pridelovati riž. V bodoče pa se bo razvoj riževih kultur še znatno razširil, čim bodo dovršena obsežna dela za namakanje v madžarski nižini.

Ze desetletja pridelujejo riž v Južni Španiji in Traciji ki sta sedaj priključeni Bolgariji. Uspešni so bili tudi poškusi pridelovanja riža v Rumuniji ki je v ta namen vzgojila primerno vrsto riža. Z državnomo pomočjo nameravajo letošnje leto pridelovati riž že na precejšnji površini. Pripravi se so že vzorne plantaze v obsegu od 150 ha. V Grčiji so pričeli pridelovati riž že pred desetimi leti. Površina riževih kultur se je povečala na 250 ha in tudi prvotno slab donos se je dvignil na 18,5 metrskega stota na hektar. Grčija ima na razpolago še okrog 15.000 ha primernih zemljišč za pridelovanje riža. Na tem področju bo lahko Grčija pridelala dovolj riža za lastno potrebo. Končno je zadnja leta tudi Turčija pričela s poškusi za pridelovanje riža, ki so prav dobro uspešni, in tako nameravajo tudi v Turčiji v letošnjem letu znatno povečati površino riževih kultur. Sedva pa je pridelek navedenih držav še razmeroma malenkosten v primeru s pridelkom Italije.

Naknadni seznam nemških optantov

V naslednjem prinašamo nadaljevanje 17. seznama oseb, ki so zaprosile za preselitev v Nemčijo, z bivališčim izven Ljubljanske pokrajine (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Maribor: Schauer Friderik (45, Belkamen); Sterbenz Erik (34, Mozelj); Dachovsky Edmund (51, Murburg); Legat Edward (59, Bruck); Hutter Jurij (37, Lvoid) Ana roj. Köpfler (27, Nova Palanka), Franc (11), Pavia (10), Frida (4); Breischko Franc (68, Fram), Emilija Marija roj. Büch (53); Comelli von Stuckenfeld Ludovik (48, Gorizza), Pavia roj. Novschak (42, Maribor), Valter (12), Lidija (6); Wutti Herbert (27, Kočevje).

Celje: Vavovac Judit (21, Bled); Ledl Janez (46, Onek), Suzana roj. Skasa (40, Velenje), Dagmar (16, Ljubljana), Janez (14); Eberl Leopoldina (31, Ljubljana); Geritschnigg Irmentraud (29, Ljubljana); Augustin Jože (53, Ljubljana), Eliza roj. Zimmermann (50, Dresden); Erker Herbert (33, Poljane); Kleinschrodt Janez (34, Dunaj), Vera roj. Tschretnik (34, Ogorelec), Elza (4), Uta (1); Ketschbauer Rajnhold (53, Sv. Stefan), Truda roj. Ternik (41, Marenberg), Irmentraud (18); Miklauz Rudolf (21, Ljubljana), Pavel (53, Ljubljana), Jera (23, Ljubljana), bivajoča v Gradcu; Wittne Jožef (36, Polom); Draehser Gabrijea (33, Ljubljana); Barbo von Wasenstein Robert (52, St. Rupert), Silva (14, Ljubljana).

Radovljica: Kunstl Alfonz (51, Knittelfeld), Klara roj. Ameln (42, Dunaj); Auchhammer Marija (31, Kranj); Cerar Danilo (49, Ljubljana), Karla roj. Haberie (42, Radovljica); Karli Erih (22, Dunaj); Nachfürg Franc (41, Dunaj), Marija roj. Reichenschläger (45, Budjovjovice); Gliebe Anton (26, Gorenja vas).

Jesenice: Neisch Jožef (28, Kočevje), Stefanija roj. Reichmann (29, Jesenice), Helena (7), Greta (1); Petritsch Otmar (25, Dravograd).

Litija: Handler Franc (31, Novi Lazji), Rozal roj. Losckce (19, Srednja Bukova gora), Hilda (1); Stegmund Janez (28, Maia gora); Petsche Jožef (19, Livo'd); Samide Rudolf (19, Kočevje), Franc (22, Dolga vas), bivajoča v Gradcu; Kresse Alojzij (26, Konca vas).

Tržič: Bedratsch Jožef (42, Ptuj); Ada roj. Habere (36, Ljubljana); Stransky Elfrida (23, Tržič); Stransky Rudolf (40, Ponikva), Erika roj. Jagodiz (31, Tržič), Helga (7), Egon (5); Deu por. Jagodiz Marjana (64, Tržič); Selinka por. Stransky Pavla (64, Pankrat).

St. Vid ob Savi: Kette Jožef (59, Kočevje), Viktorija roj. Marschner (40, Ljubljana), Roman (15), Friderik (12), Teodor (11), Vera (8).

Gradec: Hähling Marija (47, Klevevč); Halbensteiner Lena (35, Ljubljana); Bartelme Margit (29, Kočevje); Nadler Janez (30, Amerika); Pestl Alojzij (37, Stara cerkev), Karla roj. Glavan (36, Dolenjska Straža); Pfeiler por. Czech Frančiška (46, Gradec); Hrowah Herbert (40, Linz); Maizen Rudolf (31, Dunaj); Greiner Terezija (75); Panter Janez (36, Reka), Ivana, roj. Neubauer (23), Hanelora (1); Weber Ida (30, Verdreg).

Upniki navedenih oseb morajo do 31. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Stari trg.

Gospodarske vesti

— Glavno je združeno premoženje? Pod tem naslovom je napisal dr. Anton Urbanc v «Trgovskem Listu» 16. januarja 1942 kratko razpravo v kateri razpravi o spremembah starih združenj v združbe drugega oblike (trgovske) v smislu § 119 zakona o gospodarskih združenjih. Pisec

pride do zaključka, da se morajo k novi trgovski družbi pritegniti vsi zadržniki; če bi pa ne bili vojni sodelovat, jim gre likvidacijski delež, preračunan na osnovi končne bilance. Če bi to načelo ne obveljalo, bi se stari zadržniki, ki sodelu ejo pri novi trgovski družbi, okoristili z združenim premoženjem, ki je bilo prej last vsch združnikov, česar pa zakonodavec gotovo ni hotel normirati.

— Konkurz Carl Pollak. Konkurno postopanje o imovini tvrdke Carl Pollak d. d. v Ljubljani, ki je bilo otvorjeno 21. marca 1932, se po skoro 10 letih približuje koncu. Dne 31. januarja bo pri okružnem sodišču v Ljubljani zadnji narok, na katerem se bo pretresal razdelilni osnutek, id ga je predložil konkurzni upravitelj, Teratve, prijavitelne in priznane v III. razredu znašajo 45,8 milijona din. Po plačilu I. in II. razreda ter stroškov, ki so bili odmerjeni, na 283.000 din (od tega za posebnega upravitelja 53.000 din), ostane za razdeleitev med upnike III. razreda 508.333 dinarjev, kar d' kvoto 125%.

— Bolgarski državni proračun. Novi bolgarski proračun za leto 1942 predvideva 14,3 milijarde izdatkov, kar pomeni povišanje za 40 odstotkov v primeru s prejšnjim letom. Ena četrtina priranjiljaja, ki nastane zaradi povečanega proračuna, se bo krila s povišanim; neposrednimi davki. Povišani pa bodo tudi posredni davki. Tako naj trošarina na alkoholne pijače prinese za 600 milijonov levov več dohodkov, takse in carine pa za 370 milijonov. Med izdatki so na prvem mestu vojaški izdatki, ki znašajo 5277 milijon levov, to je 36 odstotkov celotnega proračuna (vojska 4170 milijonov, letalstvo 635 milijonov, mornarica 119 milijonov in delovna služba 353 milijonov). Ena milijarda je v proračunu določena za povišanje prejemkov državnih uslužbenecv Poleg rednih izdatkov so predvideni še znatni izredni izdatki. Tako lahko prometno ministruvost najame posojilo 2,7 milijarde levov. Še večja pooblastila so dana kmetijskemu ministru za najetje posojil v zvezi s financiranjem načrta za intenziviranje kmetijstva. Podoben izreden kredit je predviden v višini ene milijarde levov za izgradnjo bolgarskega šolstva v priključenih pokrajinah.

— Stejnja pri: ovojnem materialu v Nemčiji. V Nemčiji je bil ustanovljen državni odbor za ovojno stroko (Reichsauswies für Verpackungswesen) pri državnem kuratoriju za gospodarstvenost. Dne 13. t. m. je ta odbor pričel delovati. Njegova naloga je, doseči štednjo pri ovojnem materialu in nadomestev mater'ala, ki ga je treba rezervirati za vojne potrebe. Na tem področju je Nemčija zabeležila že znaten prihranek raznega mater'ala. Tako so konzervne škatle iz bele pločevine uspešno nadomestili s škatlami iz črne pločevine, ki so preproste s posebnim lakom. Tudi predmeti iz gumja (n. pr. pri sadnih konzervah) so nadomestili z drugim tesnilnim materialom. Predvsem pa sta pločevina in les v velikem obsegu nadomeščena s papirjem in lepenko, kar je povzročilo znatno povečanje potrebnega papirja kakor lepenke. Novi državni odbor bo imel nalogo, p izkuzsiti predloge industrijskih podjetij glede zvojnega mater'ala z namenom, da se doseže čim večja štednja.

— Draginja v Švic. V zadnjih mesecih so se cene v Švicci nadalje precej dvignile. Indeks cen v trgovini na debelo je v decembru dosegel 193,7 točke (1914 = 100), medtem ko je znašal v avgustu 1939 (ob izbruhu vojne) je 107. Od izbruha vojne se je torej nivo cen v trgovini na debelo dvignil za 86%.

— Švicarska trgovinska mornarica. Spričo težko v prekomorskem prometu si je Švicca v lanskem letu ustvarila svojo lastno trgovinsko mornarico. Sedaj ima že 7 ladij z 42.000 brutno reg. tonami, osem ladij pa je kupljena. Po izjavi ravnatelja Švicarske paroplovne družbe, bo Švicca po vojni svojo mornarico še povečala tako, da bo imela vsaj 25 ladij po 8000 br. reg. ton, skupaj torej 200.000 br. reg. ton.

— Vo'na konjunktura pariške podzemlske železnice. Pariz je bil pred vojno vlemetost s sila gostim avtomobilskim prometom. Po končani vojni so morali premet s avtomobili in avtobusom ukiniti, ker je bil ustavljen dovoz tekočega goriva iz prekomorskih držav, kar je povzročilo v pariškem prometu precej težkoc. Občina je sicer spravila v promet številne avtobuse na pogon z lesnim plinom, ki pa so nadomestili le majhen del prejšnjega prometa. Zato se je v izrednem obsegu povečal promet na podzemeljski železnici «Métro» Družba «Chemins de fer Métropolitain de Paris» je sedaj objavila podatke o lanskem poslovanju, iz katerih sledi, da je pariška podzemeljska železnica lani prodala 1024 milijonov voznih listkov nasproti 650 milijonom v letu 1940, dohodki pa so spričo povišane tarife narasli celo na 1207 milijonov frankov nasproti 740 milijonov v prejšnjem letu. V prometu podzemeljske železnice se e pričela konjunktura v avgustu leta 1940, ko se je po končani vojni pričelo vračati pariško prebivalstvo na svoje domovine. V tem mesecu je promet dosegel 50 milijonov potnikov, dohodki pa so znašali 60 milijonov frankov. Ze v decembru letega leta e številu potnikov naraslo na 81 milijonov, dohodki pa so se povečali na 96 milijonov frankov. Od tedaj se je z malimi presledki promet nadalje dvigal in je bilo v decembru lanskega leta prevoženih skoro 994 milijonov potnikov, medtem ko so dohodki dosegli 111 milijonov frankov.

Ameriški ujetniki

— v Jokohami. Tokio, 20. jan. u. Domei poroča, da je v Jokohamo prispel prvi kontingent severno-ameriških ujetnikov Japonci so jih pripeljali z otoka Wakea. Med ujetniki je 30 »stnikov, 423 podčastnikov in vojakov ter 700 civilstov.

Železr'ika nesreča na Finskem

Helsinki, 20. jan. u. V bližini Helsinkov se je pripetila huda železniška nesreča. Kakšnih 100 km od mesta se je moral nek brz vlak ustaviti na odprti prog. Za n'jm je privozil tovorni vlak, ki se je v svo silo zaletel vanj. 16 ljudi je bilo ubitih, 13 hudo, 22 pa lažje ranjenih.

Prezsnova praške vlade

Berlin, 20. jan. s. DNB je objavil, da je češka vlada pol vodstvom dr. Krejčija včeraj ponudila predsedniku dr. Hachi kolektivno ostavko, da bi tako omogočila, da bi se Češka v vse večji meri lahko angažirala za zmago os in tudi na upravnom področju pospešila sodelovanje v okviru velike nemške države. Dr. Hacha je ostavko sprejel in je dr. Krejčiju takoj povelil mandat za sestavo nove vlade. Dr. Krejčiju je še v popoldanskih urah uspelo sestaviti novi kabinet.

Snoči ob 17. je dr. Hacha sprejel nove članke vlade in jih zaprisegel. Obenem jim je dal smernice za nadaljnje delovanje. Dr. Hacha je ob tej priliki poudaril: V času, ko so se skoraj vse suverene države v Evropi izrekle za novi red, ki se bo po volji nemškega državnega kancelarja ustvaril po zmagi, smatram, da je nastopil čas odločitve tudi za Češko. Zato sem sklenil imenovati novo vlado, ki bo brez kompromisa gradila ta novi red in pomagala v borbi za doseg zmag.

Nova vlada se je sestala ob 18. k svoji prvi seji. Uro pozneje je sprejel namestnik državnega protektorja Heydrich na praškem graju. V svojem nagovoru je naglasil, da v tem primeru ne gre za običajno spremembo osebnosti, marveč za zgodovinsko spremembo političnih smernic. Novemu ministrskemu predsedniku je izrazil zaupanje in je vladl dal smernice za njeno delo. Med tem je dr. Hacha sprejel v poslovilni avdijenci nekatere ministre, ki so bili došli v vladi.

Glede na pomirjenje, ki je med tem nastalo, je namestnik državnega protektorja uklinil obsedno stanje v Pragi in Brnu. Ta ukrep je stopil v veljavo opoldne.

Kot strokovnjak je v novi; češki viali tudi Nemeec dr. Birtsch, ki je prevzel ministristvo za industrijo in delo.

Sestava nove vlade

Praga, 20. jan. s. Nova vlada češkomoravskega protektorata je sestavljena takole: predsednik in pravosodni minister dr. Jaroslav Krejčij, notranji minister Benes, ministar za gospodarstvo in delo dr. Walter Biertsch, minister za narodno vzgojo in propagando polkovnik v p. Emanuel Moravec, minister za kmetijstvo in gozdozvo Adolf Hrubý, minister za promet dr. Heinrich Kamenický, minister za finance dr. Josef Kalfus.

Maršal Keitel v Budimpešti

Budimpešta, 20. jan. d. Ob 11.50 popoldne je prispel s posebnim vlakom v madžarsko prestolnico nemški maršal Keitel, ki se bo v Budimpešti mudil več dni.

Ustvarjanje moderne hrvatske vojske

Zagreb, 20. jan. d. V sestavi hrvatskih oboroženih sil bodo v bližnji bodočnosti organizirani posebni kadri za novo izvečbanje moštva, v katere bodo vpoklicani tako odsluženi vojniki kakor tudi tisti, ki še niso odšli in vojski Hrvatske obrambno ministristvo je v zvezi s tem svojim načrtom pozvalo tudi vse odslužene hrvatske rezervne častnike do 55 leta starosti k vnosu v aktivni oficirski zbor, v katerega bodo rezervni častniki sprejeti po absolviranju posebnega tečaja.

Novi šef glavnega stana vojske

Rim, 20. jan. s. Vojaški list, ki bo izšel, objavlja med drugim sedeče imenovanje: General Vittorio Ambrosio, armadni poveljnik, prevzame z 20. t. m. mesto šefa glavnega stana vojske General armadnega zbora Mario Roatta pa opusti mesto šefa glavnega stana vojske in prevzame poveljstvo druge armade.

Rim, 20. jan. s. Iz Dalmacije se je vrnil v Rim Eksc. general Viktor Ambrosio, dosedanji poveljnik II. armije, ki je bil med tem imenovan za načelnika glavnega štaba. Kakor znano, je bil za novega poveljnika II. armije imenovan general armijskega zbora Eksc. Mario Roatta.

General Viktor Ambrosio se je rodil 1. 1879. v Turinu. Po vojaški izobrazbi se je posvetil generalštabni karjeri in je spocetka služil pri konjenici. Boril se je v Libiji pred 30 leti. V zadnji svetovni vojni je bil načelnik štaba 3. konjeniške divizije in pozneje še 26. pešadijske divizije. Po vojni je prešel k brzim motoriziranim silam. L. 1935 je postal general armijskega zbora in pozneje poveljnik silijske armije. V štabu II. armije, kjer je prevzel poveljstvo v septembru 1. 1939., je pričel tiho in vztrajno pripravljati operacije, ki so se zaključile z okupacijo Ljubljanske pokrajine in pohodom brzih divizij v Dalmacijo ter z zasedbo velikega dela Hrvatske. Pred kratkim ga je v znak priznanja odlikoval tudi kancelar Hitler.

Nemški finančni minister v Milanu

Berlin, 20. jan. s. DNB poroča, da bo nemški finančni minister grof Schwing von Crossig odšel ob koncu tega telnja v Milan, kjer bo imel predavanje na zborovanju nemške trgovske zbornice za Italijo.

Zaderski prostovoljci za vojno v severni Afriki

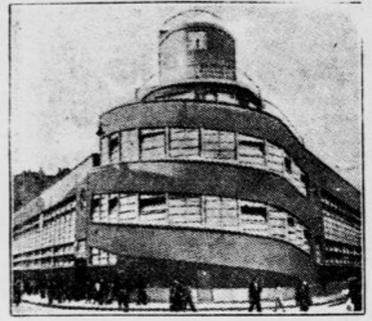
Zara, 20. jan. s. V okviru posebne svečanosti je bilo včeraj zborovanje mladih fašistov letnika 1923., ki so se prostovoljno javili, da se bodo borili v severni Afriki. Skupina mladih Italijank je prostovoljce okrasila z dalmatinskimi rutami in cvetjem. Prejeli so tudi posebne darove. Zvezni Tajnik je vsakemu posebej izročil dalmatinski znak. Kratko jih je tudi nagovoril in jih pozval, naj bodo vredni svoje nove domovine. Po zborovanju so mladi fašisti odšli na prefekturo, kjer so bili predstavljeni prefektu Oraziću. Tudi ta je pohvalil njihovo odločitev. V kratkem bodo odpotovali na bojišče.

Trgovinski promet med Dalmacijo in Hrvatsko

Zadar, 20. jan. s. Včeraj se je prvič sestal upravni svet ustanove SACA, ki ima nalogo skrbeti za trgovski promet med Dalmacijo in Hrvatsko. Se

Kako živijo in trgujejo drugod

Znano je, da je vse današnje italijansko tržno življenje zelo smotno, sodobno urejeno. Kontrola cen, ki so določene za posamezna živila, se izvaja sistematično, strogo. Tako je bila izrečena te dni pred sodiščem v Triestu nova obsodba zaradi prekrščenja maksimalnih cen in je bil obsodjen prodajalec Edvard Giustina na tri mesece in dvajset dni zapora ter 4800 lir globe, Ferruccio Giustina na dva meseca in dva set dni zapora ter 3600 lir globe, Amelia Bearci in Luigi Paoletti pa sta bila obsodena na dva meseca zaporne kazni in 3500 lir globe.

Trieste: Tržno življenje je osredotočeno o glavni, zidani tržnici ob Trgu dell'Impero

in Carduccijski ulici ter drugih trgov ob Ponte Rosso, na Trgu Perugino, pri S. Giacomo in še drugod. Prodajalci in prodalake ki so svojčas prodajali na stojnicah na Goldonijevem trgu, so se preselili semkaj pod zavetje zidane, pokrite tržnice, ki je pravi model svoje vrste. Zasnova zanimive, markantne tržne zgradbe razodeva mnogo izvirnosti, zdravega stavbnega okusa in obilo smisla za koristno, prostorno razporeditev. Posodna vogalna zgradba ima stolp z uro. Znotraj je dvonadstropna vendar služita trenutni tržni uporabi le velikanska prtilna dvorana ter galerija prvega nadstropja. Spodaj so poleg prodajalca časopisja, bara specerijske trgovine in prodajalne konjskega mesa raz. očeni prodajalci sadja ter zelenjave in cvetlic, zgoraj pa se prodajajo tkanine vseh vrst, copate sir ter razne delicatose. Mesto je ponosno na svojo lepotno tržnico, s kakršno se lahko ponašajo le redka evropska mesta. Tržnica je izredno svetla, ogromno svetlobe prihaja skozi stenska stekla.

Tudi Gorizia je dobila po vojni lično, prostorno tržnico, ki ji je priključena tudi ribarnica. Nekdanja tržnica je bila tam, kjer stoji danes sodobna poštna palača, med tem ko je bila prejšnja ribarnica na trgu nasproti poslopju nekdanjega učiteljskega. Sodobna tržnica je, kakor je bila prejšnja, v pravem mestnem središču ter je zmerom dobro založena.

Seveda je zdaj sredi zime snovna slika

na vseh teh in drugih trgov precej drugačna kakor poleti, pomladi ali jeseni. Na trgov v Triestu prevladujejo predvsem mandarine in pomaranče, ki so razmeroma zelo poceni, od zelenjave pa rdeči radič, cvetoča in zimski solata, tako imenovana cikcija. V zimski dobi so bile do zadnjega veljavne tele cene: mandarine kilogram že od 2.40 lir dalje, pomaranče od 3 lir dalje, cikcija 2.40, jajca 1.20 do 1.40, kisló zelje 5, ki la repa 2.80, čebula 2.40, »pištača« 13.50, kostanj 4.80, rdeči radič 8, cvetoča 3, korenje 2.40, zimski bruske 5.40, jabolka od 8.30 dalje fige od 10.80 dalje.

Nr. trgo v Gorizii dobiš mandarine od 3.60 lire dalje, jabolka od 3.80 dalje, lesnike po 12, »pištača« po 20, čebulo po 2.40, špi nač po 2, rdeči radič po 4.60. Zanimivo je da je letos pozimi na prodaj, tudi lep ter bel in suh krompir po 1.40 lire za kg.

Vtem ko poteka tržno življenje v Gorizii zaradi prav znesne zime povsem nemoteno, ima burjasto vreme ob morju za tržišča ki so na prostem, dokaj ne posledice. V dnehi ko besni burja, vztrajajo le malokateri prodajalci pri svojih stojnicah čez 13 uro. Povsem normalno je tržno življenje le v zidani tržnici, kamor se ob burjastem vremenu zatekajo tudi številne gospodinjice ki so morebiti precej oddaljene sicer redne obiskovalke drugih trgov. Tukaj v zidani tržnici je ob še tako vročih burjih toplo, prijetno in zimskega sadja ter zimске zelenjave obilo na razpolago.

Kupec svinji za rejo mora torej upoštevati lastnosti, ki jih imajo plemenite svinje. Biti morajo torej dolgega, okroglega in povprečnega telesa, glava naj bo kratka, debela in na nosu vrsta, vrat debel in krak, hrbet raven in širok, križ obilen in raven do repa, krake mesnate in široke, noge pa tanke ščetine naj bodo kratke in redke. Plemeniti prašiči se hitro rede in daje dovolj mesa, slanine in tudi sala.

Iz Dolenjskih Toplic

Dol. Toplice, 19. januarja

Ustavljen je prevoz obdelanega lesa in desk iz lesne žage v Ribniku na Kočevskem. Tukajšnji vozniki so prevzeli prevoz desk iz žage v Ribniku. Ribnik je od železniške postaje v Strazi precej oddaljen in so imeli vozniki mnogo truda, posebno v sedanjem času, ko leži sneg po kočevskih gozdovih nad 1 meter visoko, da so dolgo pot opravili v enem dnevu. Večkrat so morali celo zunanji prevozniki, kar vse to jim ni motilo in so ravnali v oddaljeni Ribnik, ker se jim je nudil trudu primeren zaslužek. Pred dnevi pa je bil prevoz desk iz Ribnika oblastveno zabranjen. Vozniki so vozove pustili v Dol. Toplicah do nadaljnjih odredb Ribnika je namreč v kraju, kjer se je večina prebivalcev preselila v Nemčijo. Vse imetje je prevzela družba »Emona«, ki je nadaljnji izvoz lesa zabranila. Dognati je torej treba ali je les lastnina lesnega trgovca, ali je že postala lastnina družbe »Emona«, oziroma ali si bil les ko so ga izseljeni posestniki prodali trgovcu, se njihova lastnina, ali pa je do pripadali družbi, ki je prevzela vse kočevske nepremičnosti imetje.

Občinski prehranevalni urad je razdelil živilske izkaznice za mesec januar. Tudi moka in druga živila, razen maslobe, so nakazana in tih bodo začeli v prihodnih dneh deliti. Maščoba bo prišla nekoliko pozneje. Mala količina petroleja je priselila marskoga, ki prej ni imel elektrike, da si jo sedaj da napeljati. Čeprav slane napeljava zdaj mnogo več kakor bi bili zanj plačali prej.

Mraz, ki je nastopil po vsej pokrajini, je tudi pri nas zelo občuten in s snegom smo dovolj založeni.

nimi poslali bo poverjena posebna ustaška nadzorna služba. Sprejem v stranko je začasno ukinjen in bo spet dovoljen po dokončni organizaciji ustaškega gibanja. Mladinski ustaški tisk. V Koprivnici je začela mladina izdajati svoj list »ZAP«. Prvotno je list izhajal kot tednik in priloga »Koprivničnemu Hrvatcu«, odsele pa bo izhajal samostojno kot mesečnik na 8 straneh. Tudi ustaška mladina velike župe Sama in Luka izdaja v Banja Ludi svoje glasilo pod imenom »Ustaška uždarnica«.

Evidenca rezervnih častnikov in podčastnikov. Ministrstvo vojske je izdalo okrožnico, po kateri morajo diaki-naredniki in podnaredniki bivše jugoslovenske vojske, ki imajo častniški izpit, na pristojnih vojaških poveljstvih dati svoje osebne podatke. Židom in pravoslavcem se po tej okrožnici ni treba javiti. Samo krščani židje in pravoslavci s potrditvijo, da so prestopili v drugo vero, naj se javijo.

Obisk nemških pevcev v Zagrebu. Na povabilo hrvatske vlade pride v petek v Zagreb mestni pevski zbor iz Gradca pod vodstvom dirigenta prof. Hermana von Schmiedla. Vsega prispe 138 gostov in si, cer 125 pevcev in 13 zastopnikov oblasti in ustanov, med njimi graški veliki župan dr. Kaspar Gostje, bodo ostali v Zagrebu do nedelje. Večina članov graškega pevskega zbora bo priselila v narodnih nošah. Na koncertu, ki bo v soboto zvečer, bodo peli Brahmsov Requiem.

31 milijonov za »Plesavo« Zagrebu. V letošnjem zagrebškem proračunu je predvidenih 31 milijonov kun za razsvetljavo, popravilo cest in hodnikov, za čiščenje ulic, za vzdrževanje javnih ur in za stroške vzdrževanja in čiščenja kanalov. Najvišji postavki sta 10 milijonov za vzdrževanje cest in 9 milijonov za njihovo čiščenje.

Obnova mostu čez želevo pri Varaždinu. Dela na odstranitvi železne mostne konstrukcije se bližajo h kraju. Vso konstrukcijo železnega mosta čez Dravo so že potegnili iz vode in čez poslali v tvornico, kjer ga bodo predelali za novo konstrukcijo mosta. Dela izvršuje tvrdka Sie, mens, ki bo začela z gradnjo novega mostu spomladi.

Iz Srbije

V Cupriji je umrl ljubljanski maturant in praški tehnik Ivan Rus, ki je bil zadnjih 13 let ovčji pastir v Cupriji in o katerem je pisalo »Jutro« 19. 9. 1941. V njegovih zadnjih urah ga je tolažil njegov sošolec z gimnazije sodnik dr. Bavdek.

Vpokile v delovno službo. Te dni so začeli v Srbiji s pozivi za delovno službo, ki bo v prihodnjih tednih pričela z delovanjem. Predvidena so cestna dela in melioracije kakor tudi pomožna služba v kmetijstvu.

Srbski delavci za Nemčijo. 21. t. m. bo odpotoval prvi transport srbskih delavcev v Nemčijo, kateremu bodo sledili teden kasneje še drugi vlaki.

Nov grob. Iz Cuprije nam poročajo, da je tamkaj 6. t. m. v starosti 73 let zadeta od kapi umrla ga. Marija Bergerjeva. Pokojna je bila po rodu iz Križi pri Trzinu, zadnja leta pa je živela v Mariboru. Blago ženo so pokopali ob številni udeležbi rojakov na pokopališču v Cupriji. Naj v miru počiva!

14 milijonov dinarjev za zimsko pomoč revnim nameščencem je zbral doslej odbor za zimsko pomoč v Beogradu. Nabiralna akcija še ni zaključena.

Nova upravná razdelitev Srbije. V »Službenih novinah« je bila 28. dec. 1941 objavljena uredba srbske vlade, s katero je Srbija razdeljena na 14 okrožij. Okrožja so banatsko s sedežem v Petrogradu (11 srezov), beogradsko (9 srezov), valjevsko (5 srezov), zajčarsko (9 srezov), kragujevačko (7 srezov), kraljevsko (5 srezov), kruševačko (6 srezov), leskovačko (6 srezov), mitrovičko (5 srezov), moravsko (7 srezov), niško (7 srezov), požarevačko (7 srezov), uzičko (6 srezov) in šabačko (6 srezov). Vsega ima torej današnja Srbija v 14 okrožjih 96 srezov. Postavljeni so tudi še okrožni načelniki, ki so bili 27. dec. sprejeti pri predsedniku vlade in ministru notranjih zadev.

Novo uredbe srbske vlade. Ministrski svet v Beogradu je izdal uredbo, ki določa batnanje na javnem mestu za vse, ki kupujejo ali prodajajo na črni borzi. Dalje je izdana uredba, ki določa, da bodo postavljeni pred sodišče vsi ministri od 1. 1913 dalje do danes, sreski načelniki in vsi oni, ki so se kakorkoli obogatili, pa ne morejo dokazati, od kod jim bogastvo. Vsem, ki ne bodo mogli dokazati, da so si premoženje pridobili na pošten način, bo odvzeto v korist naroda. Končno je vlada izdala tudi uredbo, ki določa preki sod za vse one, ki bi dvigali cene življenjskim potrebščinam in si zidali palače na račun naroda; dalje za vse uradnike, ki bi zlorabljali svoj položaj.

TRI ŠKOTSKE

Ollivan je bil član majhne kvartoprske družbe. Igralli so vedno v štirih. Zgodilo se pa je da je eden od četvorice umrl. Kakor vsi planinci, so tudi škoti silno praznovorni. Zato so skienili preostali trije, da morajo rajnkemu svojemu prijatelju dati nekaj s seboj za popotnico v novo življenje na novem svetu. Prva dva sta darovala vsak po en funt. Tretji je bil precej cek na tri tunte, za poolžni k milicu in vzela dva funta nazaj, kar je ju bila položila prva dva člana družbe k milicu.

Mlad škot se je poročil in odšel z mlado ženo na potovanje. Med potjo pa se ženo je boleti zobje, tako da jo je mladi škot moral peljati k zobozdravniku. Ko je zobozdravnik pregledal žentne zobe, je dejal: »Tale dva zoba bi ti treba izrjaviti že pred letom dnem.« »Pred letom dnem?« ce je začel škot. »Nem jih takoj izderite, račun pa pošljite mojemu tastu.«

Škotski kmet se je peljal v mesto z vlakom. V vagonu je bil še več drugih potnikov. Škot izvide iz žepa pisane potniške drugega za drugega za malo ognja.

»Obznanje« je rekel eden in drugi, »nimam vžagalke«.

»Beračija val skupaj!« je zamrmral kmet in izvlekel iz žepa — svoje vžagalce.

»O, preljubi sveti Anton...« Vsakoletno romanje tudi letos ni izostalo

Dol. Toplice, 17. januarja.

Sv. Antona puščavnika zlasti Dolenjci zelo časte. Njemu priporočajo v varstvo živino, posebno prašiče, pa tudi zaljubljenega dekleta se naj z zaupanjem in sramežljivostjo obračajo, da bi jim sv. Anton preskrbel ženina in možička. Med narodom je več pesmi posvečenih sv. Antonu, ki jih ob raznih prilikah narod rad poe.

Po vsej gornji Krški dolini je znana božja pot k Sv. Antonu nad Meniško vasjo pri Dol. Toplicah, kjer je vsako leto od 17. januarja proučenje Tu sem so že od nekdanj radi romali številni Antonovi častilci in mu prinašali v dar prašičje krake, klobase in druge kose že prekajene svinjine. Po cerkvenem opravilu se vsi ti darovi prodajajo v vasi pod cerkvico na dražbi in izkupiček se uporablja za popravo cerkvice.

Cerkvica sv. Antona stoji na prijaznem gričku, od koder je lep razgled po Krški dolini in na sosedno kočevsko gozdovje tja proti Soteski. Kopaljški gostje se tu radi ustavljajo, počivajo pod lipo in se razgledujejo po okolici. Proti večeru je tu posebno lep razgled ob sončnem zahodu, ko desno stran še obseva sonce ter s poslednjimi žarki zlati drevje in grmovje, medtem ko je zahodna stran že temna. Obil-

skovalci sv. Antona tudi radi pozvanjajo in tiho sporočajo svetniku svoje prošnje. Kakor je poletni tu vedno dosti ljudi, tako je pozimi kraj zapuščen vse tja do go. du sv. Antona. Tedaj pa ne moti mraz po božnih častilce niti visoki sneg je pa tudi pot k Sv. Antonu v zimski naravi prekrasna. Kakor je poletni polna prijetnega, svežega gozdnega duha, ki tako blagodejno vpliva na človeka tako se pozimi, ko visoki sneg pokriva vso naravo in se pod težkim snegom šibe veje, odkriva mnogobliki lep razgledov.

Pri starodavni cerkvi stoji prijazna lipo, ki je že izgubila svojo košatost in se na njej pozna starost ter razdejanje po hudih urah, ki so že šle v teku velikega števila let tod mimo. Toda hudobni jeziki trdijo, da je nekdanj lepa rast lipe poškočevana od možaželnih devic, ki so prošle sv. Antona z butanjem ob mogočno deblo, dokler ni padel list ali večica na tla, kar je znamenje, da je sv. Anton uslišal prošnjo.

Naj bo ta reč tako ali drugače, sv. Anton je velik svetnik, ki ga slovensko ljudstvo z zaupanjem časti. To se je pokazalo tudi preteklo soboto, ko je ljudstvo spet v velikem številu poromalo k prijazni cerkvi in kljub vojni prineslo darila, kakršna so v današnjih časih kar dragocena.

130 novih ljudskih šol na Hrvatskem Nepismenost zlasti v Bosni in Hercegovini velika

Mostar, 19. januarja

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je nepismenost na Hrvatskem še vedno zelo velika, največja pa v siromašnih krajih Herceg-Bosne. Posebno veliko je število nepismenih žen, med katerimi jih ni niti 5 odstotkov, ki bi znale pisati ali čitati. Zlasti med starejšimi ženami najdemo le redko katero, ki bi bila pismena. V prenaseljeni zapadni Hercegovini do 60 odstotkov mladine ne more obiskovati šole, ker jih enostavno ni.

Za ilustracijo pomanjkljivega ljudskega šolstva v Bosni in Hercegovini, povzemamo po hrvatskih listih nekaj podrobnejših podatkov iz nekaterih okrajev. Mostarski okraj ima 62 odstotkov nepismenih prebivalcev. Na površini 1907 km² je 36 šol. Preko 2300 otrok ne obiskuje šolskega pouka. Zgraditi bi bilo treba 21 novih šol v Ljubuškem okraju je 72 odstotkov nepismenih prebivalcev. Na površini 772 km² je 18 šol. Okoli 2200 otrok ne obiskuje pouka. Treba bi bilo zgraditi 15 do 20 novih šol. 67 odstotkov nepismenih prebivalcev je v okraju Stolac, kjer je 28 ljudskih šol. Okoli 1000 otrok ne obiskuje pouka. Treba bi bilo zgraditi 20 novih šol. Na 1314 km² obsegačem konjiškem okraju je vsega

skupaj 14 ljudskih šol, tako da odpade ena šola skoraj na 100 km². Zgraditi bi bilo treba najmanj 7 novih šol. 75 odstotkov nepismenih je v okraju Livnu. Na prostornini 1052 km² je 14 šol. Nad 1100 otrok ne obiskuje šolskega pouka. Treba bi bilo zgraditi 15 novih šol. V okraju Duvnu je 84 odstotkov prebivalcev nepismenih. Na površini 946 km² je 10 ljudskih šol. Okoli 1450 otrok ne hodi k pouku. Potrebni bi bilo 15 novih šol. V okraju Prozoru je nepismenih 86 odstotkov prebivalcev. Na površini 613 km² je pet ljudskih šol, tako da pride komaj na vsakih 122 km² ena. Potrebni bi bilo 7 novih šol. V travniškem okraju peko 2400 otrok ne obiskuje šole. Nepismenih je 71 odstotkov prebivalcev. Treba bi bilo zgraditi 25 novih šol. Izredno slabe šolske razmere so tudi v okraju Bugojnu. 88 odstotkov prebivalcev je nepismenih. Izmed 14 šol pride ena komaj na 100 km². 1600 otrok ne obiskuje šolskega pouka. 16 novih šol bi bilo potrebnih.

Vlada je posvetila zdaj tem zapuščenim krajem svojo pozornost in sklenila zgraditi 130 novih ljudskih šol, da ne bo treba otrokom hoditi po 15, 20 in celo 30 km daleč k pouku. Vprašanje kreditov je že rešeno, težje pa bo dobiti zadostno število učnega osebja.

Obdaritev otrok

Novo mesto, 19. jan.

V petek je bila v št. Petru pri Novem mestu slovesna proslava Befane — bajne starke, ki obdaruje vsako leto revne otroke. Proslava se je vršila v lepo okrašenih šolskih prostorih in jo je priredil Borbeni Fajšo Ljubljanske pokrajne. Obdaritvi so poleg zastopnika okrajnega komisarja g. dr. Griselli, političnega tajnika g. Alfira Varinca in domačih predstavnikov župana g. Zurca, župnika g. Pahulje in šolskega upravitelja g. Jorjana prisostvovali številni otroci s starši. Pristrčno proslavo je otvoril z daljšim govorom politični tajnik g. Varini, ki je na to tudi sam obdaroval najrevnejše otroke. Obdarovanci so se pristrčno zahvaljevali za lepa darila in je proslava potekla v najlepši harmoniji.

Istega dne ob 12. je bila obdaritev otrok v Brusnicah. Zastopnika okrajnega komisarja g. Varinca so ob prihodu pričakali vsi predstavniki tamošnjih vojaških in civilnih oblasti z županom g. Gazdovo, župnikom g. Lundrom in šolskim upraviteljem g. Marincem in gđ. Juricevo na čelu. V okusno okrašen dvorani brusniške ljudske šole je bilo zbranih nekaj stotin otrok s starši. Po kratkem nagovoru o pomenu obdarovanja je g. Varini razdelil otrokom številne lepe in koristne darove.

V imenu obdarovancev se je g. Varini pristrčno zahvalil šolski upravitelji g. Marincem in župan g. Gazdovo, ki je poslal zahvalno brzojavko Visokemu komisarju Eksc. Grazlolu.

V obeh krajih je bilo skupno razdeljenih med najrevnejše otroke 180 zavojev z oblačilnimi predmeti, šolskimi potrebščinami in sladkarijami ter 20 bonov v znesku po 50 in 100 L za nakup najpotrebnejših oblačil-

nih predmetov. To širokogrudno obdarovanje najrevnejših otrok v teh dveh siromašnih občinah je zapustilo najlepše vtise med prebivalstvom.

Škocljan pri Mokronogu, 19. jan.

V soboto ob 10. je bila v Škocljanu pri Mokronogu slovesna proslava Befane, ki je bila zvezana z obdaritvijo najrevnejših škocjanskih otrok. Proslavi, ki se je vršila v okusno okrašen dvorani osnovne šole, so poleg številnih otrok in njih staršev prisostvovali okrajni civilni komisar g. dr. Otone Griselli, politični tajnik g. Varini, župan g. Kovarič, predstavniki tamošnjih vojaških oblasti in vse šolske osebje. Proslava je z daljšim nagovorom o pomenu befane otvoril politični tajnik g. Varini, nakar je okrajni komisar g. dr. Griselli v krajšem govoru poudaril, da je današnje obdarovanje le prvi dokaz skrbi, ki jih posvečajo oblasti dobrobiti otrok, v glavnih počitnicah pa bo tudi iz Škocjana poslano 50 bolehnih in revnih otrok v počitniške kolonije. Nato je g. komisar obdaroval otroke in je bilo razdeljenih mednje 140 zavojev z oblačilnimi in šolskimi potrebščinami ter sladkarijami ter 10 bonov po 50 in 100 L za nakup oblačilnih predmetov. Za velikodušno obdarovanje se je v imenu obdarovancev zahvalil g. komisarju šolski upravitelj g. Srečko Pečar, s čimer je bila ta pristrčna proslava zaključena.

Ko se je nekega dne na saskega in poljskega kralja Avgusta Močnega, kralja med doni Juan, zrušilo »nebo« njegove postelje in ga precej ranilo, je vzkliknil neki ntegov dvorjan, ko so mu povedali o tej stvari: »O, ti pravilno nebo!»

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavne živine: dne 27. januarja 1942 v Črnomlju za govedo in svinje, dne 27. januarja 1942 v Novem mestu za govedo in svinje, dne 28. januarja 1942 na Vrhniki za govedo in svinje, dne 28. januarja 1942 v Grosuplju za govedo in svinje.

Novo ceste v Banatu

Beograd, 19. januarja

Ena najnujnejših nalog državne upave v Banatu, je izboljšanje in razširjenje cestne mreže. V prvi vrsti sta potrebni zboljšanja glavni prometni žilanci Pančevo—Veliki Bečkerek—Velika Kikinda—rumunska meja in Pančevo—Vršac—rumunska meja. Potrebna pa bi bila tudi nova cestna zveza, ki bi vezala Banat v vzhodno-zapadni smeri in sicer upravno središče Veliki Bečkerek z drugim največjim mestom dežele Vršcem. Po izjavi merodajnih činiteeljev je za gradnjo teh cest dovolj sredstev na razpolago. Iz milijardnega kredita za javna dela 118 milijonov din, iz 30milijonskega investicijskega kredita 23 milijonov din in iz banovinskega proračuna 32 milijonov din.

Graditelj pa imajo velike težave z nabavo gradbenega materiala. V vsem Banatu je samo kamnolom pri Vršču, katerega polna kapaciteta zadostuje le potrebam za izboljševalna cestna dela. Za vse nove cestne gradnje pa je Banat navezan na uvoz kamena, ki je v sedanjem času še posebno težaven. Prej kratkim se je kijub temu posrečilo skleniti pogodbo s Hrvati, ki bodo dobavili za 10 milijonov din tlakovanih kock. Gradivo bo uporabljeno za ceste, ki bo vezala Veliki Bečkerek z Vrščem. Gradnjo je prevzelo neko nemško podjetje, ki ima potrebno število strojev in orodja.

Roko v roki s cestnimi deli bodo obnovili med vojno razdejane in za silo popravljene mostove. Samo v vrškem okraju hočejo letos popolnoma obnoviti nič manj kakor 26 manjših mostov.

Kako izberem dobrega prašiča za rejo

V sedanjih časih se marsikdo odloči za domačo rejo prašičev, če mu razmere to nekolikoji pripuščajo. Izbera mladih prašicov za rejo pa ni lahka. Marsikdo se je pri kupovanju mladičev pritoževal, da ni dobro izbral. Izbra zlasti za nepoučenega kupca ni lahka, zlasti če ne pozna prednosti dobrih in za dobro pitanje potrebnih prašičjih lastnosti. Zato ne bo odveč, če kupcem mladih prašičev za rejo svetujemo, na kaj je treba paziti.

Glede reje ločimo prašiče v borne in plemenite. Med plemenite prašiče se prštevatjo vse angleške in ostale požlahtnane svinje, ki hitro rastejo, se hitro razvijajo in ki imajo veliko mesa in masti. Borni pa so on ščetinci, ki so kasno godni in se počasi debelijo. Med te se prštevatjo kodrast ščetinasti in dolgouhi ščetinarji, kakor tudi večina požlahtnenih svinj v naših pokrajinah.

Plemeniti prašič je dolgega, okroglega in lepo povprečnega telesa, dočim je borni krajčega in ploščatega života. Glava plemenitega prašiča je kratka, debela in na nosu udrtá, glava bornega je daljša, ožja in ravna. Zlahna svinja ima debel in krak, vrat, ter aven in širok hrbet; pri bornem prašiču je vrat daljši in ožji, hrbet pa izbočen, ozek in premaló mesnat. Plemeniti prašič je obilnega in skoraj do repa ravnega križa, medtem ko so borni rta, stega, ozkega in navpičnega križa. Plemeniti prašič je zelo mesnatih, obilnih in širokih krač, dočim ima borni prašič manjši krače in ožje gnatí. Iz tega sledi, da so plemeniti prašiči mnogo težji od bornih, čeprav je navidezna velikost in debelost pri obeh enaka.

Plemenite svinje so tankih kosti, borne pa debelih in zelo zarodnih. Zato imajo enako težke plemenite svinje več mesa, slanine in sala nego borne. Plemeniti prašiči imajo široke in globoke prsi, borni pa ozke in ploščate. Zato imajo plemeniti prašiči velika pljuča, borni pa majhna. V velika pljuča prihaja z zrakov več kisika, ki spreminja v pljučih že izrabljeno črno križ v rdečo, ki služi v živež vsenu telesu. Čim več rdeče krvi se napravi v telesu, tem hitreje se debeli žival. Zato so velike in obilne prsi zelo važne za hitro debelenje.

Plemenite svinje so krotke in rade ležijo, kar pospešuje debelenje. Borne pa so divje, hitre in počkoste, zato se le počasi rede. Plemenita svinja ima kratke in redke ščetine, borna pa goste, večkrat celo kodraste, na hrbtu pa grebenaste. Zato je borni prašič bolj odporen proti mrazu in mu tudi čež tolikanj ne škoduje, medtem ko je plemeniti prašič proti slabemu vremenu in mrazu bolj občutljiv pa tudi vročina mu bolj škoduje.

Iz Hrvatske

Nov zvezni častnik med fašistično in ustaško stranko. Namesto generala Coselchija je bil imenovan Balestra di Mottola za vodjo stalne fašistične delegacije pri ustaški stranki v Zagrebu.

Hrvatski krugovalci. S posebno uredbo je bil ustanovljen državni zavod za radiofonsko službo pod tem imenom. »Hrvatski krugovalci« bo imel svoj sedež v Zagrebu. V kratkem nameravajo ustanoviti tudi poseben filmski zavod, ki se bo imenoval »hrvatski slikopisci«.

Zamenjava dinarskih kovancev. Državna zakladnica je objavila, da bodo z 31. januarjem prenehali veljati kovanci po 10, 20 in 30 din. Za kune jih bodo zamenjali v času od 28. januarja do 28. februarja.

22 stopinj pod ničlo. Tudi po Hrvatski je nastal silen mraz. V Zagrebu in vsej širni okolici je temperatura padla daleč pod ničlo. Včeraj je bilo v Zagrebu 22 stopinj mraza.

Židje podrejeni notranjemu ministrtvu. V Zagrebu so imeli doslej poseben politični komisariat za obrambo rase, ki je bil na vsem hrvatskem področju pristojen tudi za židje. Sedaj je bila objavljena uredba, s katero je bila pristojnost za židovske in rasne vprašanja prsnena neposredno na notranje ministrtvo. Politični komisariat pa se bo ukinil.

Registracija Slovencev in Dalmatincev. Italijanski konzulati na Hrvatskem so pričeli registrirati vse ljudi, ki so pristojni v dalmatinsko in ljubljansko pokrajino ter na ozemlje ob gornji Kolbi, ki je pripadalo Italiji a sedaj žive v Hrvatskem. Registrirati so pričeli tudi one, ki pripadajo Albaniji ali so pristojni na ozemlje, ki je bilo še pred kratkim priključeno albanski kraljevini, in ki so pristojni v Črno goro. Ko bo registracija dovršena, bodo začeli italijanski konzulati na Hrvatskem pravno zastopati njihove interese.

Štetje živine. Pravkar je na Hrvatskem v teku štetje živine. Po statističnih podatkih iz leta 1938 je bilo na ozemlju, ki zdaj pripada Nezavisni državi Hrvatski in ki meri 101.390 km² 623.000 konj, 1,9 milijona goveje živine, 25.000 oslov, 7500 mežgov, 1,3 milijona svinj, 2,4 milijona ovc, 567.000 koz in 8,5 milijona perjadi. Povprečje, ki odpade na posamezno gospodarstvo, je manjše od evropskega povprečja.

Organizacija ustaške stranke. Organizacijski vodja ustaške stranke Blaž Lorković je dal zastopnikom tiska pojasnilo o organizaciji stranke. Na čelu organizacije je Poglianik, ki tvori s 12 imenovani. mi dogovorniki in 7 glavnimi pomočniki ožji ustaški glavni stan. V širši glavni stan so pritegnjeni še komisarji Hrvatske države, območje bo razdeljeno na pokrajine z okrožji in okraj. S kontrolnimi in varnost.

Občutljiva točka

Te dni govorijo v Južni Ameriki ponovno o nekem sporu, ki doslej sicer še ni vodil do formalnih vojnih napovedi, a je v zadnjih letih vendarle imel za posledico oborožene spopade. Gre za mejni spor med Peruom in Ekvadorjem. Obe strani zahtevata druga od druge nekaj koncesij. Ekvadorci zahtevajo od Perujcev dele pokrajin Jaen Tumbez in Mayna, Perujci pa od Ekvadorja kos tako znanega ozemlja Oriente (Vzhod) v vzhodnem, nižavskem delu te države, kjer raste posebno dosti gumijskega. L. 1936 je prišlo do prvih obmejnih prask, v juliju predlanskega leta pa so se vršile že resnejše boji, pri čemer so bile z obeh strani na ponodu večje oborožene sile in so Perujci, prvič na južnoameriških tleh, uporabili tudi vojna letala. Po posredovanju Zedinjenih držav, Argentine, Brazila in Čilea sta Peru in Ekvador sklenila končno premirje ter si določila nevtraln, pas med svojima vojskama, ki sta ga tudi v redu izpraznila. Pri tem pa je Peru obdržal na svoji strani demarkacijske črte kos ekvadorskega ozemlja in je premirje podpisal le pod pogojem, da ne pomeni dokončne ureditve njegovih zahtev, zlasti pa, da po tem premirju ne pride do kakšne diskusije o njegovih provincih Tumbez, Jaen ter Mayna.

Dalj časa je vladal nato mir, toda kratko pred sklicanjem sedanje konference ameriških republik v Rio de Janeiru so skušale države posredovalke doseči, da bi se sporna vprašanja dokončno uredila že pred konferenco, in sicer je Argentina predlagala, naj bi se Peru in Ekvador sporazumela na podlagi statusa quo iz l. 1936. Praktično bi to pomenilo, da bi morali Perujci odstopiti velike kose svoje dežele, Ekvador je predlog svedel sprejel, Peru pa ne. Nato je Ekvador zapretel, da bo spravil spor v obravnavo na konferenco v Rio, s čimer je hotel države posredovalke prisiliti pač k močnejšemu pritisku na Peru, kajti takšna obravnava bi pokazala, da v Južni Ameriki in v Ameriki sploh ni potrebne medsebojne sloge in tega učinka so se hotele neprizadete države izogniti. Do sporazuma pa pred konferenco ni prišlo in javljajo celo, da so perujške čete premirje prelomile, kar pa Perujci demantirajo.

Ta spor je vsekako značilen za ozračje, ki vlada med posameznimi južnoameriškim republikami. kaže pa tudi, da Zedinjene države, ki bi hotele baš v tem času imeti na popolnejši mir in soglasje na ameriškem kontinentu, nimajo toliko vpliva, da bi mogle svojo željo uveljaviti.

Zaigral je brke

Pred sodnika v Atenah so morali stopiti nekateri gospodje, ker so se bili pregrešili proti javnemu miru. Bili so dva inženirja, neki odvetnik in nekoliko trgovcev. sami močje, ki jih v grški prestolnici vsi poznajo. Policijski uradnik, ki jih je bil privedel na komisariat, je izjavil, da jih je našel ob enih po polnoči, ko so na eni izmed glavnih atenskih ulic razgrajali, se prepirali in vedli kakor poblazneli. Sodnik je postal radoveden, kaj je neki te ugledne može pripravilo do tega, da so se pretepali kakor kakšni predmetni pijanci.

»Bilo je zaradi mojih brkov,« je odgovoril eden izmed obtožencev.

»Toda, saj vi nimate brkcv, dragi gospod!« je dejal sodnik začudeno.

»Saj baš v tem je stvar!« je odvrnil chtoženec in je nato pojasnil vso stvar. Še nekoliko dni prej je bil srečni lastnik brkov, kakršnih v Atenah ni imel nihče drugi in ki so bili vredni njegove preteklosti kot bivšega častnika evzonov. Tisti večer je prišel v svojo kavarno, da vrže kakor po navadi partijo kart s svojimi prijatelji. Toda eden izmed njih ga je menda zavlada za brke, kajti ta večer mu je predlagal, naj bi vrgla karte za čudno stavov: na eni strani 10.000 drahem, na drugi brki bivšega častnika. Ta se je čutil glede kart svojemu nasprotniku na vsak način nadrejen, vedel je, da bo igral proti možu, ki

mu sreča običajno ni bila mila, in je stavo sprejel. Toda sreča se je tokrat poigrala z njim, partijo je gladko izgubil.

Tedaj mu je postalo hudo žal, da se je pognal v takšno pustolovščino, ponudil je nasprotniku isto tolikšno vsoto, za kakršno je sam igral, to je 10.000 drahem namesto brkov, toda niti nasprotnik niti ostali možakarji, ki so prisostvovali igri, se niso strinjali s tem, zahtevali so, naj si brke na vsak način odstriže in odbrije, a ker se je še vedno branil, so ga vzeli v svoje roke in sami izvršili potrebno operacijo. Sprva se je še sam malo smejal, ko pa se je šel pogledat v zrcalo, mu je stopila kri v glavo, začel je na svoje tovariše vpiti, vrgli so ga ven in tam se je komedija nadaljevala, dokler ni prišel policijski uradnik, ki ji je napravil konec.

Možje so morali plačati za kalitev nočnega miru primerno globo.

Smrt filmske zvezde

Kakor poročajo iz Buenos Airesa, je postala znana filmska zvezda in žena zvezdnika Clarka Gablea, Carole Lombard, žrtev letalske nesreče, ki se je zgodila v bližini Los Angelesa. Na krovu ponesrečenega letala je bila tudi igralkina mati in sedemnajst drugih potnikov, ki so vsi zgorili.

Takšnih prizorov v novi Španiji ni več videti

kajti Francova vlada je ženskam prepovedala, da bi se bavile z bikoborbo

Skrivnostni zločini v Abevillu

Prebivalstvo francoskega mesta Abevillu živi že nekaj časa v velikem strahu. Tam izginjajo ljudje na nepojasnen način in pravkar poročajo, da sta tako izginiti spet dve osebi, ena med njima je bila policijski agent. S tem se je število izginulih zvišalo na štirinajst. Vse kaže, da gre za žrtve neznanih zločincev, kajti v nekaterih primerih so našli pozneje trupla izginulih. Policija je tudi tokrat spravila v delo svoje najboljše detektive, iz Pariza je prispelo v Abevillu isto tako nekoliko policijskih uradnikov, toda doslej niso mogli najti nobenega sledu za zločinci in prav tako niso mogli pojasniti, zakaj se ti zločini dogajajo.

Maskirana mesta

Iz Lizbone poročajo, da imajo Američani v načrtu maskiranje celih velikih industrijskih mest, da bi jih zavarovali zoper morebitne napade iz zraka. Neki arhitekt je bač odkril trik, po katerem je mogoče s pomočjo zrcal mestu dati videz velikanske vodne gladine. Poročajo pa tudi, da ameriško ljudstvo dvomi, da bi ga mogli takšni pripomočki obvarovati posledice letalskih napadov.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Koliko let vam je prav za prav, gospodična Liza?«
 »Osemnajst,« se je nesramno zlagala.
 »Oprostite,« se je začudil, »saj to ste mi rekli že pred tremi leti!«
 »Seveda,« je odgovorila, »jaz pač nisem takšen človek, ki govori danes tako, jutri drugače...«

Boksač težke kategorije je oddal v bolnišnici krasen soplek cvetic. »Za gospoša Porento!« je rekel.

Vratar je pogledal v svojo debelo knjigo. »Tu pa ne leži noben gospod Porento!« je dejal potem.

»Vem, vem,« je odvrnil boksač. »Toda nočaj se bom z njim boksal!«

Sin je prišel z vseučilišča domov. Oče ga je vprašal:

»Česa si se naučil, sinko?«

»Logike, oče.«

»Lepo. Ali mi lahko poveš kakšen primer?«

»Lahko, oče. Tu na krožniku so tri jajca. S pomočjo svoje logike trdim, da jih je šest. Kajti kjer so tri jajca, tam sta tudi dva in še eden. Tri in dva in eden pa je šest.«

»Da, da,« je pokimal oče. »Le najej se, sinko, z močjo svoje logike. Kajti jaz bom vzel od teh jajc na mizji dve in mati bo pojedla eno. Potem ti ostanejo po tvoji logiki še vedno tri!«

Prispeli so iz domovine božični darovi

za italijanske vojake na ruski fronti

Najstarejši evropski slon

Kodanjski živalski vrt je izgubil te dni svojo največjo in najstarejšo žival, slona »Brahmo«, ki je štel najmanj 150 let. Iz zapiskov živalskega vrta je razvidno, da je Brahma prispel iz domače Indije v Kodanjo leta 1826. Koliko let mu je tedaj točno bilo, ni znano, kajti tedanji ravnatelj ga je na kratko opravil z zapiskom: »Lep, mlad eksemplar, samec, krasno razvit.«

Boljševiška zastava in »Internacionala« v Londonu

Stockholmski listi poročajo iz Londona, da so te dni prvič v zgodovini Anglije izobesili rdečo zastavo s srpom in kladivom na vladni zgradbi. To se je zgodilo tedaj, ko je delegacija sovjetskih sindikatov obiskala sedež angleškega propagandnega ministrstva, kjer je na ministrovo povabilo prisostvovala projekcija nekoga filma.

Ko je ista delegacija obiskala velik industrijski obrat, pa je neka mlada Rusinja prišla znanega industrijca, lorda Nuffelda, za roko in ga pozvala, naj započne »Internacionalo« skupaj s svojimi osem tisoč delavci, ki so se zbrali, da sprejmejo sovjetske predstavnike.

Vse svoje imetje zapustila ciganom

V Velikem Aradu, ki spada sedaj k Madžarski, je umrla pred dnevi vdova po bivšem uradniku rumunske policije. Umrla je nekoliko dni po tragični smrti svojega 16-letnega sina edinca. Zapustila je oporoko z nenavadnimi določbami. Ta oporoka je namreč določala, da pripadejo vsi njeni prihranki, ker ni imela neposrednih dedičev, članom domačega ciganskega orkestralnega društva, toda najboljši godbeniki morajo pokojnico spremljati na zadnji poti. Tako se je tudi zgodilo in ogromni pogrebni sprevod se je gibal ob zvokih ciganske godbe proti pokopališču. Ko so krsto spustili v zemljo, so ji cigani zaigrali še zadnjo pesem v slovo.

Umrl je zadnji sin kraljice Viktorije

V Londonu je umrl nenadne smrti vojvoda Connaughtski, zadnji še živeči sin angleške kraljice Viktorije. Svoj čas je bil glavni guvernir Kanade. Rodil se je 1. 1850. in se je poročil s princeso Luizo, tretjo hčerjo pruskega princa Karla, ki mu je umrla že 1. 1917.

Danska odklanja ameriške filme

Danska vlada je izdala odredbo, ki prepoveduje predvajanje ameriških filmov na ozemlju te države, in sicer tudi tistih, ki so jih uvozili v prejšnjih letih.

Ker je pa znano, da dozori sloni nekako okrog svojega štiridesetega leta, bi bilo domnevati, da je Brahma ob svoji smrti štel 150 do 160 let. Bil je s tem najstarejši slon v Evropi, a obenem tudi največji. Njegova višina do ramen je znašala 4 m, ušesa so mu imela premer enega metra, tehta je 5000 kg, a navzlic njegovi strašni moči, ga je odlikoval zaupljiv in dobrodušen značaj. Bil je polnih 115 let ljubljeneček nekoliko pokolenj kodanjskih otrok, s katerimi se je rad igral.

Tudi osebe živalskega vrta mu je izkazovalo posebno pozornost, zlasti še zaradi tega, ker so se strežniki spominjali zgodbe nekoga svojega tovariša, ki mu je Brahma rešil življenje. Nekoga dne je tiger napadel tega strežnika in ga pobil na tla. Prišel ga je po vseh zverinskih pravilih trgati, toda nenadno je planil nad tigra slon, zagrabil ga je navzlic njegovemu besnenju s svojim rilcem in ga s tem tako stisnil, da mu je zdrobil rebra. Med tem so drugi pazniki odnesli težko poškodovanega tovariša, ki so mu v bolnišnici rešili življenje in zdravje.

A NEKDOTA

Holandski zdravnik Boerhave je bil nekoč za pričo pred sodiščem. Obtožencev zagovornik mu je zadal nekoliko srditih vprašanj o bolezni svojega klienta, ki ga je bil Boerhave zdravil.

»Zdravnik bi moral izrekatj sodbe, ne da bž se zmotil!« je dejal odvetnik na zadnje ostro.

»To bi moral tudi odvetnik,« je odgovoril Boerhave.

»Toda zdravnikove napake ležijo po navadi šest pedl pod zemljo!« je nadaljeval odvetnik.

»A napake kakšnega odvetnika obesa-jo po navadi prav tako visoko nad zemljo! je zaključil Boerhave ta dvogovor.

VS AK DAN ENA

Sineček: »Očka, povej, kakšna razlika je med navadno in strojno puško?«
Oče: »No, nekakšno takšno, kakor če govorim jaz, ali pa če govori tvoja tetka.«

Kulturni pregled

Plesni večer Mire Sanjine-Jovanović

Mlada plesalka Mira Sanjina je bila že kot gimnazijka učenka zagrebške pedagoginje Anke Maletičeve (iz šole Rudolfa Labana) ter je študirala pri nji pet let modernih izraznih ples, nato se je izpopolnjevala v plesu na dunajski Državni akademiji pri Gertrudi Grossovi. Leto in pol je bila učenka slovitega koreografa Kurta Joosa v Dartington Hallu; v zadnjem času pa, ko se je mudila v Beogradu, je spoznala klasično baletno tehniko pri naših bivših primabalerini Heleni Poljakovi. Po mnenju Sanjine je tudi za plesalko moderne izrazne smeri važno, da spozna klasično baletno tehniko, predvsem, če ima namen udeleževati v kakem gledališču, ki je pri uprizoritvah oper navezano na to vrsto plesa.

Pri mladi, po svoji zunanji pojavi prikupni plesalki, izdaja nenavadna belina njene polne prsne ženske nežnost, velike črne zenice v lahno močkratno navzahnjeni belocosti, dajejo pogledu orientalsko zasnanost, znači ne polne ustnice izdajajo močan temperament in njena telesna dinamika kaže včasih unaronsko ekspanzivnost.

Iz razgovora s plesalko. »Kakor mi primate imeni Kurt Joos in Gertruda Grossova, ste plesalka moderne izrazne smeri?«
 »Naposled!« vzklizne Sanjina. »stremam nekoga, ki ne razume pod pojmom ples samo klasičnega baleta, ali pa me ne istovetj

z akrobatko, plesalko stapa ali z nekakšno varijetjsko umetnico! Zdi se mi, da je pojem moderne izrazne plesne umetnosti pri nas še zelo nezrčiščen, to pa zaradi močne neorientiranosti občinstva. To vidi pojem plesa samo v baletu, dočim je svobodni moderni izrazni ples, ki skuša notranje doživljaje prelijati v nov, originalen, individualen izraz, zanj nekakšna terra incognita. Poleg tega ne ve prav, kam bi dala akrobatiko, step in podobne stvari in ker je v dvomu, ali v popolni temi, kaj spada v zgolj tehnično, mehanično znanje in kaj v umetniško stvaritev, meša pojme.«

Naše občinstvo že pozna razne moderne plesalce kot so: Pia in Pino Miklar, Vidmarjeva, Pavlinova, Wisakova in Vlček, Saša Leontjev, Saint M'Ahesa in dr. Seveda ne zastopajo vsi izmed teh izrazito moderne smeri, temveč gojijo nekateri nekoliko kompromisen ples, v katerem se družijo moderni ples z baletno tehniko.

»Kdo Vam je dal v Vašem plesnem študiju največ?«

»Za osnovne pojme plesa v tehničnem pogledu se imam predvsem zahvaliti svoji prvi učiteljici Anki Maletičevi. Njeno petletno delo z menoj je pokazalo svoje sadove, ko sem plesala za sprejemni izpit na dunajski akademiji. Bila sem sprejeta v zadnji semester četrtega (zadnjega) letnika v razred Gertrude Sole te plesalke me ni povsem zadovoljila. Šele ko sem postala učenka Kurta Joosa, kjer sem ostala eno leto in pol, se mi je odprlo še sluteno, pravo bistvo umetniškega plesa, z doživljanjem sjehernega giba.

Visoke zahteve, ki jih stavi Joos svojim gojencem ravno v tem pogledu, dajejo njegovemu delu najbistvenejšo vrednoto. Zanj je važna predvsem resničnost in doživljenost kretnje, ne pa razkazovanje blestečega tehničnega znanja. Kot resničen umetnik gradi s čim manjšimi sredstvi tehnike in dosega predvsem s čustvenim dožemanjem in izražanjem najmočnejše učinkenosti.

Zanima me, kaj mislite kot Joosova učenka o smereh Labanove in Dalcrozejeve plesne šole? Mislim o divergentnih mnenjih teh slovutih utemeljiteljev dveh različnih gibanj na glasbo? (Dalcroze smatra glasbo za tistega činitelja, ki daje plesalcu invencijo za ustvarjanje plesa ter pripisuje glasbi primaren pomen. Ves njegov sistem gibanja je prav za prav ponazarjanje glasbene teorije z ritmičnimi telesnimi gibi. Laban, čigar učenec je Joos, pa trdi, da je ples čisti, primarni izraz človekovega čustvovanja in je popolnoma neodvisen od glasbe. Ta je po njegovem pojmovanju samo sredstvo, ki se mora prilagoditi plesalčevemu navdihu in biti ustvarjeno kvečjemu na osnovi njegove plesne zamisli. Laban je utemeljitelj tako zvanega »plesa laikov«, kajti on trdi, da je vsak človek v svojem bistvu več ali manj plesalec, kakor hitro prične s telesnimi gibi izražati svoje notranje emocije.)

V tem vprašanju se strinjam z Joosom, ki je to, kar je ustvaril Laban, dopolnil in izgradil z lastno intuicijo in izkušnjami. Joos pravi, da se pri ustvarjanju plesa ni mogoče opirati na kako določeno pravilo. Pri njem se lahko porodi navdih na ples ob poslušanju kakšne skladbe, lahko pa tudi samostojni ples neodvisno od nje in mu išče potem primernega izraza. Če bodisi v obstoječi glasbi, ali pa si najde skladatelja, ki mu jo komponira. Najidealnejše pa je

brez dvoma sočasno, skupno delo plesalca in skladatelja, ki dopolnjujeta v ustvarjanju drug drugega.«

»Kje ste doslej že nastopili?«

»Najprej v Zagrebu, na produkcijah šole Anke Maletičeve, nato na produkcijah na Dunaju ter na samostojnem večeru štirih najboljših gojenk Grossove. Zatem sem gostovala s folklorno plesno skupino Maletičeve v Holandiji, v Rotterdamu. Kot učenka Kurta Joosa sem nastopala na raznih šolskih prireditvah, kasneje pa z njegovo plesno skupino na festivalih v Dartington-Hallu. Razen tega sem imela v Zagrebu svoj samostojni plesni večer, dva pa v Beogradu. Kot gost beogradske Opere sem pripravljala koreografijo s tamošnjim baletom za Ravelov »Bolero« in za ples v operi »Francesca da Rimini«. Toda do ostvaritve ni prišlo, ker je medtem izbruhnila vojna. Trenutno sem v pogajanjih z upravo ljubljanskega gledališča in bom, verjetno, pripravila kot gost s tukajšnjim baletnim zborom kako koreografijo.«

Še o umetnosti čitanja

Umetnost čitanja je umetnost mišljenja, le z nekoliko pomoči. Zaradi tega ima ista splošna pravila kakor umetnost mišljenja. Treba je misliti počasi a tudi čitati počasi; treba je misliti previdno, ne se prenatgiti v mišljenju in si staviti nenemca ugovore; takisto moramo čitati previdno in ugovorjati piscu Toda predvsem se je treba predati toku svoje misli in se šele čez nekaj časa vrniti k diskusiji o nji; zakaj brez tega sploh ni pravega mišljenja; prav tako je treba imeti zaštevno seupanje do pisa knjige in mu se osemno ugovorjati, dokler se nismo prepričali da ga dobro razumemo. Takrat pa stavimo vse ugovore in pripombe, ki nam pridejo na misel ter pozorno pre-

glejmo, ali ni morda že odgovoril na nje in kaj bi bil mogoel odgovoriti. In tako dalje. Zakaj čitati pomeni: misliti z drugim, misliti misel drugega, prilagojeno ali pa nasprotno njegovi misli, ki nam jo sugerira.

Srečni so nemara tisti, ki jim ni treba knjige, da lahko razmišljajo, vsekako pa so očitno nesrečni tisti, ki pri čitanju mislijo vedno samo tako, kakor misli pisec; zares ne vem, kakšno ugodje lahko imajo in mu tudi ne morem dati določene oblike. Toda za večino tistih, ki so mod tema skrajnostima — in tu je, menim, največji del nas samih — je knjiga, to malo pčistiho inteligence, ta mali instrument, ki giblje naše razumevanje, ta duhovni motor, ki prihaja na pomoč naši lenobi in najpogosteje naši nezadostnosti in ki nam nudi divno naslado vere, da mislimo tedaj, ko nemara sploh ne mislimo — za nas je knjiga dragocen in ljub prijatelj. Ne prikrivajmo si, da ima tudi svoje slabosti. Pravilo so, da ne vara; pokazal sem, da pogosto vara, saj — sicer res — da po naši krivdi — čez nekaj časa ni več to, kar je bila in nas zato razočara.

Rekli so tudi, da knjiga ni neznanca, brezkoristna in klepetava, ker je klepetulja, ki jo lahko vtrčemo skozi vrata, brž ko nas jame dolgočasiti in pri tem niti nismo nevjudni. To je velika zmotna, zakaj knjiga nas lahko razdraži s svojo klepetavostjo, hkrati pa nam ne dopušča, da bi jo zaprli, tolikanj je zanimiva; naposled utegnemo slišati med dvema klepetoma kakšno zelo dobro stvar in bi bilo napak, če bi jo izgubili. Prav pogosto je knjiga taka, da bi želeli, naj bi kdo — morda vi sami, kajti zameci se je mogoče samo nase — osnovali sramovne odstavke in posebej sramovne strani, ki so neovrgljivo nepotrebne.

Rekli so nadalje, da je mogoče celo iz najslabše knjige iztisniti kaj dobrega in da

Kronika

* Koliko prebivalcev šteje Evropa? Po neki novi statistiki je v Evropi 532,906.000 prebivalcev. Leta 1929, so nasteli 440 milijonov. To se pravi, da je število prebivalstva v nekaj več kakor v 10 letih naraslo za 64 milijonov. Od skoraj polnih 624 milijonov ljudi je 254,910.000 moških in 269 milijonov 046.000 žensk. Nežna spol tojz prekasa moške za okroglih 14 milijonov duš. Vendar sta v Evropi dve deželi, ki imata več moških kakor žensk: Bolgarija in Irska. Kar se starosti tiče, je v Evropi 28,3 milijone žensk starejših kakor 60 let, moških pa je 23. milijonov take starosti.

* O japonskem radu opujavju nemški dnevniki: Japonski radio, s katerim so zdaj dogovorjene vzajemne oddaje z nemškim radom, je bil izvignjen leta 1925. v Tokiu z majhno oddajo postaja 220 vatov. Danaes je najnaprednejši v Aziji. Narovna radijska družba živon Hiro Kokai si je neuvajno urenila venko pisačice, ki je opremljena čisto sodobno. V svojih 17 nadstropjih ima 18 dvoran za oddajo. Glavni profesor obsega kar 3 nastopaja, urejen je za koncerte velikega simfonjskega orkestra in lahko sprejme tudi več sto poslušalcev. Tudi televizija se na Japonskem že izkorišča. Slike in glasove pošljujejo z preizkušene vabo laboratorija v Kamatamanju pri Tokiu. Vse aparature kakor tudi sprejemni aparati so izumljeni iz graiva, ki ga dovajlja japonska industrija.

* Posvetitev novega škofa za Poljo in Parenzo. V nedeljo bo v baziliki Matere božje Frarijske v Benetkah tamosnji župnik pater Raffaele Radossi di Cherso posvečen za novega škofa v Parenzu in Poli. Svečane obrede bo izvršil patrijarh in kardinal karmelitan Adealdo Piazza. Slovesnosti bodo prisostvovali številni svečeniki, pa tudi mnogi verniki, iz škofoje. Čez kakšen mesec bo novi škof nato svečano umeščen.

* Letošnji novomašniki ljubljanske škofije. V novomašnike bodo posvečeni naslednji bogoslovci ljubljanske škofije: Alojzij Duhoznik iz Preske, Karel Erjavc iz Višnje gore, Franc Kozjek iz Smednja ka, Ivan Marčić iz Nakla, Anton Mušič iz Mengša. Mašks Ocepel iz Komende, Jožef Ogrinec iz Sv. Gregorja, Jožef Pelan iz št. Vida pri Vipavi, Franc Pustotnik iz Sel pri Kamnu, Ivan Remškar z Brezovice, Ludvik Švic iz Mošenj, Martin Tavčar iz Stare Oselice, Ladislav Tomazin iz Trzica, Anton Trdan iz Ribnice in Franc Vrolih iz Spodnje Poljskave.

* Iz duhovniške službe. Za župne upravitelje so bili imenovani: Franc Krašna v Grčaricah, Silvester Skebe v Sarem logu, Ivan Hrovat v Polomu, Franc Mihelič v Borovcu. Premeščena sta bila župni upravitelji Jožef Poje iz Zlatega polja za ekspozita v Zidihovo in Jožef Kofalt, kaplan v Leskovcu za kaplana v Adlešičih.

* Poroka. Poročila sta se v Kaknju g. inž. Ladislav Tkačik in gđ. Marija Učakarjeva. Priča sta bila g. Boštelič Joso in g. Janežič Matko. Novoporočencema obilo sreče!

Pozor!

Ako vam zamrzne vodovod, kličite trdko Mihelič!

Telefon 49-65

* Prostovoljec se sprejemajo. Nemški dnevniki objavljajo, da sprejema nemška vojska venomer vojne prostovoljce pa tudi dalje služeče prostovoljce, ki se obvežejo na 12letno službo. Priglasjo se je lahko vojni prostovoljec od popolnjenega 17. leta dalje pri vojski, vojni mornarici in letalstvu. Najvišja starost je 28 let. Dalje služeči prostovoljec se lahko priglasijo od 17. do 25. leta starosti pri vseh vrstah orožja. Priglasiti se je treba pri pristojnem vojaškem okrožju. Letalski minister še posebej objavlja, da se venomer sprejemajo prostovoljci za oddelke padalcev. Stari smejo biti 17 do 30 let. V prvi vrsti so zaželjeni prostovoljci, ki se obvežejo na 12letno službo.

* Vojvoje se države in pomanjkanje tkanin. Vprašanje oskrbe s tekstilnim blagom zadaja dandanes vsemu svetu težke na oger. kar pač ni čudno, če upoštevamo, da so države, ki so v vojni, v mirnem času p. l.

spevale nad 95 odstotkov svetovne tekstilne proizvodnje. Na eni strani spajajo Italija, Nemčija in Japonska, na drugi strani pa Velika Britanija, Indija in Združene države, med one in usurijske dežele, v katerih je proizvodnja tekstilnega blaga že tradicionalna. Po vstopu Japonske in Združenih držav v vojno se lahko reče, da je ves tekstilni svet v konfliktu. V miru so samo še nekatere inustrijske države s skromno tekstilno kapaciteto in pa urzave Južne Amerike, katerih bombaž in volna pa nimata več možnosti mednarodne izmene. Kakor poroča agencija Agt, je bilo pred pričetkom sedanje vojne v volneni industriji v obratu 25.894.000 vreten in 432.000 stavev, v bombažni pa 147.153.000 vreten in 3.070.000 stavev. Zda je v obratu samo ena petnajstina bombažne industrije ter ena tvanajstina vreten za volno in ena trinajstina stavev za volno in nevtrajni in nevojnočin se državam, katerih prebivalstvo pa dosega komaj eno desetino svetovnega prebivalstva. Kar se tiče proizvodnje umetnih tkiv, pa sta samo dva odstotka svetovne produkcije na področju nevtrajnih dežel in v istem razmerju je verjetno tudi Austrija. Kakor se računa, se od približno 12 milijonov ton tekstilnega blaga, ki se na leto proizvajajo na svetu, ena tretjina, to se pravi, 4 milijone ton potruči za armade.

* Poštna tarifa med Italijo in Nemčijo. Po najnovšem sporazumu med pristojnimi instancami Italije in Nemčije so v poštnem prometu med oema državama in njima priklicenimi ozemji veljavne naslednje tarife: pisma do 20 gramov teže 1 liro, nac 20 do 250 za vsakih nauajskih 20 gramov 0,60, navadne poštno dopisnice 0,50 lir in jopsmici s plačanim ogovorom 1 liro.

* Bogato se izplača izatek 20 lir za Gospodinjski kolektar vsak gospodinji, ker dobi neobhodno pripomoček za gospodinjstvo in dragoceno navodilo za kuhanje z ozirom na današnje prilike. Ker bo zaigaja pošla, prosil knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Seienburgova ulica 3, vse gospodinje, da čimprej kupijo navedeni kolektar.

* Bilanca gradbene delavnosti. Vkljub vojnim razmeram, ki so na marsikaterem področju gospodarske delavnosti zavrele razmah, izkazujejo uradni podatki prav živavno gradbeno delavnost v zadnjih letih. Po poročilu agencije Agit je bilo v letu 1937—1941 v vsej Italiji zgrajenih 18.369 novih hš, popravljenih in dograjenih pa 12.437. V celoti je Italija torej v tem razdobju dobila 30.806 novih ali prenovljenih hš.

* Lepi uspehi reje angorskih kuncev. Reja angorskih kuncev, ki je po vsej Evropi razširjena zaradi dragocene volne, ki jo dajejo, po tudi zaradi lukusnega mesa, se je v Italiji uvedla najprej po zaalugi senatorja grofa Alfreda Benicellija, ki ima velika posestva v Umbriji. Reja angorskih kuncev je v današnjih časih toliko bolj priporočljiva, ker za njih oskrbo ni potrebno moško ielo, temveč jo lahko opravijo ženske in otroci, za njih prehrano pa se s pridom uporabljajo raznovrstna zeljšča po sicer malo donosnih koticčkih zelnje. Izkusnje kažejo, da se na posestvu 18 do 20 hektarov, ki razpolaga z dobro zemljo in na katerem živi številnejša delavska družina, brez težav lahko prehanji 100 do 200 angorskih kuncev, izmed katerih daje slednji 10 150 lir čistega donosa na leto.

IZ LJUBLJANE

u— Občinska davščina na potrošnje. Zaradi pravilne odmere davščine na potrošnje za proračunsko leto 1942., ki je po § 10. tozadavne uredbe za to proračunsko leto pavšalrana, bo te dni mestni trošarinski oddelek vsem gostilničarjem, restavracijam, krčmarjem, točilcem alkoholnih pičad in kavarnarjem dostavljal pozive, naj naznajo, in sicer prvi količino v manulem kolektarskem letu zatrosarinenega vina in piva, drugi pa višno kosmate na emline oz roma ol davčne uprave ugotovljene najemnine vrednosti kavarniških prostorov. Mestni trošarinski oddelek vabi navedene obrate, naj dostavljene prijavnice takoj izpolnijo ter mu jih vrnejo v sobi št. 22, Lingarjeva ulica 1/I.

u— Nekaj nesreč. Na poledenem dvorišču je padla in si zlomila desmco kuharica Ivanka Meletova iz Cerknice. Na cest je padel in si poškodoval levico 57letni služitelj Alojz Metelko iz Ljubljane. Pri smučanju si je namolil desno nogo 16letni sin strojnika Leopold Jamnik iz Ljubljane. 12letna hči posestnice Ivanka Debeljakova iz Loskega potoka si je pri sankanju zlomila levico. Nevarno se je oparil po vsem telesu sinček mestnega delavca Marjan Vašel. Zvrnil je nase krožnik juhe. Ponearencenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— Dvojni življenjski praznik g. Vinka Zoriča. Včeraj je magistratni uradnik g. Vinko Zorič v okriju svoje rodbne obhajal lep družinski praznik — 50 letnico rojstva hkratu s 25 letnico poroke. Praznika g. Vinka Zoriča se številni njegovi prijatelji in znanci toliko bolj od srca veselje, ker je jubilar v svojem življenju prebil nekaj težkih bolezni in tudi hudih operacij, pa je vendar med nami še zmerom svež in čil. Vsi, ki ga poznamo ga cenimo in ljubimo zaradi njegovega mirnega, dobrodušnega značaja, ki mu ga vse trpljenje ni moglo skaliti. A da se vse tisto, kar je preстал, ni z mrkim potezami začrtalo v njegov obraz, gre v dobrih meri zasluga tudi njegovi življenjski družici, ge Josipni, ki je vzor soproge in matere. V srednem zakonu sta vzredila štiri sinove, štiri fante od fare, a na svojo veliko žalost sta že zgodaj izgubila dva. Najbolj žalujeta za sinom, ki je bil lansko pomlad g. Vinko Zorič vrši službo že 20 let v popolno zadovoljstvo svojih predstojnikov. priljubljen med vsemi tovaršji Slavijencu želimo da b: mu bog naklonil še mnogo vednih zdravih let.

u— Na velikem koncertu Dopolavora za delavstvo, ki je bil preteklo nedeljo na Taboru, je sodeloval tudi profesor Glasbene akademije v Ljubljani g. Julij Betetto, karega ime je pomotoma »zostalo v našem poročilu Zapel je arilo iz Verdijeve opere Simone Boccanegra katero so prisotni z velikim zanimanjem poslušali ter odličnega pevca nagradili z aplavzom

Kapsule za lisice

sveže dobite v drogeriji Kanc, Židovska ulica 1 — Ljubljana

u— Pianist Bojan Adamič, ki uživa v Ljubljani veliko popularnost in ki je znan kot kompozit raznih modernih songov in skladb, bo spremljal na klavirju pesni večer mlade pesne umetnice Mire Sanjane, ki bo dne 23. t. m. v Operi Poleg plesnih točk: Chopina, Griega, Albaniza, Rmski-Korskova, Debussyja in Gotovca bo za gral Adamič v treh solističnih medgrah sledilce točke: Chopinov Valse v as-duru, Frontinjevo Chitarrate s ciliano, in njegovo skladbo Ein songe, Smetanovo Polko v a-molu in Chopinovo Etudo v c-molu. Razen Adamiča bosta sodelovala na večeru še dva priznana umetnika: violinst Anton Dermelj in član Drame Slavko Jan z recitacijo Mala princesa, ki jo je napisal Dučić in jo prevedel pesnik O. Zupančič.

u— Zaradi obolenosti ge. Heybalove odpade v četrtke predstava Madame Butterfly in je na spore u Ples v Operi.

u— Ivan Stritar daruje 100 lir za Zdrženje invalidov namesto venca na grob brata Rudolfa.

u— V četrtke v »Veseli teater! Naš novi 14. program je poln smeha, kakor ma o kateri program doslej »Pri dvajsetih«, »Stoj resnice! itd., to so skeči, ki jih spremljuje salve smeha. — Pričetek točno ob 18.30. Predprodaja vstopnic v četrtke od 10. do 1/2 13. in od 16. ure dalje. Zadnje predstave tega programa bodo v soboto ob 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30. — Uprava.

u— Razstava akad. slikarja Zorana Mušiča bo odprta samo še nekaj dni, zato vabimo vse ljubitelje likovne umetnosti, da ne odlašajo z obiskom. Dvorana v Obersnelov. galeriji na Gosposvetški cesti je ves dan top o zakurjena.

u— Drugi koncert na dveh klavirjih v teku letošnje sezone bo v ponedeljek 26. januarja, ob 1/2 7. uri zvečer v mali filharmonični dvorani. Koncertni spored bosta izvajali naši pianisti: Silva Hrašovecva in Marta Osterc-Valjalova, ob profesorici klavirja na šoli Glasbene Maticе. Vstopnice za ta koncert se dobe od danes naprej v knjigarni Glasbene Maticе.

u— V vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I. nadaljuje

ZAPISKI

O UNIVERZAH V ITALIJI
»Meridiano di Roma« je priložil v številki z dne 18. t. m. zanimivo statistiko o razvoju vseučilišnega študija v Italiji od 1.1922-23 do 1939-40.

V letu 1922-23 je bilo na italijanskih univerzah vpisanih 46.631 slušatelj obsega spola, 1.1939-40 jih je bilo 85.355, 1940-41 pa 127.058. V zadnjem izmed omenjenih let je bilo vpisanih na vseučilišnih naslednje število slušatelj: Rim 21.219, Neapelj (univerza) 15.273, Neapelj (Orientalni institut) 7.936, Neapelj (pomorski institut) 665, Bologna 8055, Turin (univerza) 6.782, Turin (politehnik) 1144, Firenze 6.295, Palermo 5.773, Padova 5.119, Genova 4.846, Messina 4.830, Milano (univerza) 4.384, Milano (politehnik) 2.173, Catania 4.588, Benetke (Institut za gospodarstvo in trgovino) 4.037, Benetke (Institut za arhitekturo) 109, Bari 3.366, Pisa 2.490, Pavia 1.906, Cagliari 1.789, Trst 1.332, Parma 1.205, Perugia 1.200, Modena 628, Sassari 416, Siena 304, Macerata 174. Svobodne univerze in instituti so zaznamovali v šolskem letu 1940-41 naslednje število slušatelj: Milano (Trgovinska univerza Luigi Bocconi) 1.958, Milano (Katoliška univerza Svelega srca) 3.470, Urbino 1.638, Neapelj (Učiteljski institut Ursulink) 1.058, Ferrara 469, Camerino 209, Rim (Učiteljski institut Marijinega vnebovzetja) 118. Zanimivo je, da je bilo med slušatelji teh univerz 26.006 žensk in 1125 inozemcev.

Po strokah so bili študentje razdeljeni tako: Gospodarstvo in trgovino je študiral 23.011, pravo 20.937, književnost in filozofijo 16.779, matematične vede 14.362, pedagogiko 13.800, medicino in kirurgijo 13.780, civilno in industrijsko inženirstvo 5.440, politične vede 2.958, farmacijo 2.567, poljedelstvo 2.533, veterinarsko medicino 1.242, arhitekturo 1.114, industrijsko kemijo 450, statistične vede 309, rudarstvo 86, aeronavtično tehniko 18 in na drugih univerzitetnih institutih 8.651. Ženske so študirale v največjem številu na fakultetah za literaturo in filozofijo (8466), pedagogijo (1838), matematiko (1290), gospodarstvo in trgovino (1840), farmacijo (1016) in druge fakultete.

v sredo 21. t. m. mestni vrtnarski asistent g. Pirnat Franc predavanje o spomladanskem delu v zelenjadnem malem vrtu (pikiranje salik in topli gredi, naprava mrzle gredice, setev zgodnje zelenjave na prosto). Začetek točno ob 18. (šestni) ur: zvečer. Kemijska predavalnica na I. drž. real. gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

Iz Novega mesta

u— Novomeška nedelja. Ostri mraz je to nedeljo nekoliko popustil. Ob popolnoma jasnem vremenu je v jutrnjih urah kazal termometer samo 8° pod ničlo. Proti popoldnevu je sonce zelo ogrela ozračje in popoldne smo imeli enega najlepših zimskih popoldnevo v zadnjih letih. Ob krasnem sončnem vremenu je bila tudi smuka po vsem dolenskem idealna. Vsi jutrnji vlaki so bili prenapolnjeni s smučarji, ki so ponovno v velikem številu posetili planinske postojanke pri Sv. Miklavžu na Gorjancih. Mirni gori in na Polzevem. Najbolj idealna smuka je bila na Gorjancih, kjer je na 50 cm stare podlage padlo kar 20 cm svežega pršča. Toda tudi v sami novomeški okolici je kar mrgolelo smučarjev. Največ domačinov je bilo na tekih smučičih pri Sv. Roku, kjer so tudi bližnje gostilne bile prav dobro založene, da so se smučarji lahko zvečer dobro okrepčali. Mladina in vojaštvo sta pohtela največ na Marof in na bližnji Recljev hrib, kjer so tudi kaj pripravna smučišča. Ostalo prebivalstvo je izkoristilo sončno popoldne za izlete v okolico. Proti večeru je pričel iznova pritiskati mraz in v ponedeljek zjutraj smo imeli doslej najmrzlejši dan v letošnji zimi. Na nezavarnih mestih je padlo živo srebro kar na 20,1° C pod ničlo, v mestnem središču pa je kaza termometer — 17°. Kljub tako ostremu mrazu je pričel dopoldne nalahko naletavati sneg.

u— Občinska seja. V sredo 21. januarja ob 17. uri v mestni posvetovalnici na rotovžu druga letošnja seja mestnega sveta. Na seji se bo med drugim sklepalo o draginskih dokladah za občinske uslužbence, nastavitvi dnevnicearja za novo ustanovljeni anagrafski urad, o priznanju krajevne potrebe za podletitev gostilniške koncaje Osolinu Ivanu in o priznanju krajevne potrebe za podletitev koncaje za izvrševanje trgovine z manufakturo Mičofer Anastaziji.

u— Mestni proračun odoben. Po paragrafu 90 Zakona o občinah je Visoki komisariat odobril predložen proračun mestne občine Novo mesto z dohodki in izdatki L. 1.027.220, proračun občinskega sklada z dohodki in izdatki L. 56.000, proračun veterinarskega sklada z dohodki in izdatki L. 8.800, vodovodni proračun z dohodki in izdatki L. 120.000, električni proračun z dohodki in izdatki L. 195.830 in proračun KO TO z dohodki in izdatki L. 6.200.

u— Prehrana ptic. Zaradi visokega snega in ostrega mraza največ trpijo ptice, ki ne najdejo dovolj hrane. Tudi letos se novomeško tujsko-prometno in olupovalno društvo postavlja posebno v mestnem parku več krmilic. Vendar letos družstvu ni uspelo zagotoviti si zadostne količine, zato se naprošajo zasebniki, da tudi oni vsak dan polagajo ptičjo hrano v krmilnice.

u— Zaplenjen prašič. Neki posestnik iz Podturna pri Dolenskih Toplicah je kupil prašiča brez potrebnega dovoljenja pri nekem kmetu v hribih nad Mirno pečjo. Vse je šlo gladko in srečno je pripeljal prašiča na svoj dom, ga zaklal in pričel devati narazen. A ko še ni bil z delom povsem gotov, so se pojavili v hiši Kr. karabinerji, ki so zaznali za prepovedanih zakol, zaplenili vsega prašiča in ga odneljali v Toplice k mesarju da bo delo dokončal. Tako dobi slatno »Prevoče, mso pa se proda v Toplicah po maksimalnih cenah. Kupec, ki ni premožen, trpi občutno škodo, ker je plačal prašiča, ki je tehtal 111 kg, po 31 lir, prodajalec pa se bo moral zagovarjati zaradi pretirane cene.

Iz pokrajine Trieste

Ljubljanska pokrajina v Italijanskem planinskem društvu. V sredo 21. t. m. ob 20.45 bo pod okrilom Italijanskega planinskega društva odvetnik g. Carlo Chersi predaval o letopatih in zanimivostih Ljubljanske pokrajine. Predavanje bo spremljalo 150 barvnih diapozitivov.

Smrt v lekarni. V petek zvečer je prišel v lekarno Minerva starejši mož in zaprosil nekli zdravlja, a preden so mu utegnili postreči, se je zgrudil in umrl, zadet od kapi. Pozneje so ugotovili, da je neznan mrtvec 72 letni zasebnik Venecoslav Oswald iz Marconijev ulice 18. Mož se je že ves petek nekak slabo počutil, a ko se je odločil, da poprosi zdravlja, je iznenada izdihnil.

Dne 19. t. m. so v našem mestu umrli 62letni Josp Predolin, 84letna Jozefa Trebše, vdova Zorc, 69letna Marjana Zelodec, 78letna Marija Radačić, vdova Gracer, 71letni Venecoslav Oswald, 44letna Stefanija Mahor, 75letni Peter Butarac, 72letni Maksimiljan Mužina, 58letni Friderik Mavrič, 67letna Erna Furlan, 53letna Antonija Pahor, poročena Jurčić, 69letna Marija Starc, 47letna Marija Cvik, poročena Carl in 73letna Marjeta Krizmančić, vdova Zagar. — Istega dne je bilo zabeleženih 15 rojstev in 29 smrtnih primerov.

Nove cene jajc v naši pokrajini. Po najnovjšem ceniku, ki ga je odredil Nacionalni direktorij PNF, velja jajcem pri proizvajalcu cena 1.40 lire komad, pri konzumentu pa 1.60.

Redek cerkveni praznik. V nedeljo dopoldne so v Barcoli slovesno umeštili novega župnika dona Carla Consellija. Slovesnosti so poleg domačih vernikov prisostvovali tudi številni gostje od drugod, zlasti mnogo duhovščine. V cerkvi je novega duhovnega pastirja predstavil ljudstvu dekan mons Grego, nato pa je kanonik mons. Brunl prečital škofovsko bulo o imenovanju šledila je peta maša, ki jo je daroval novi župnik ob asistenci ostale duhovščine. Po čitanju evangelija je imel novi župnik pridigo, v kateri je z živahnimi besedami razvil program svojega cerkvenega dela.

Iz Spodnje Štajerske

Življenje in umiranje. V Mariboru so umrli 31letna Alojzija Dolencova uradnik Anton Jelek, 71letna zasebnica Frančiška Kočbekova in 17letna vdova po uradniku Ana Pieterškova. — V Celju so pretekli teden zabeležili 10 porodov in 9 smrti. Umrli so Marija Javškova, Ana Tavškova, Janez Kukovec, Marija Inkretova in Marija Suskupova, vsi iz Celja, dalje Franc Kočec iz škofoje vasi, Albin Herman iz Preboda, Janez Oset s Trojan in Anton Vetrh iz Koritnega. — Na Dunaju je umrl dolgoletni profesor graške tehnične visoke šole dvorni svetnik dr. Rudolf Schüssler. — V Rogaski Slatini sta se civilno poročila Matej Zobec in Frančiška Prateski.

600 let narod brez potrošne je naslov članka, ki ga objavlja mariborski dnevnik o Kočevskih po njihovi prošnji. Članek pravi: »Kočevski Nemci so zdaj prenehali biti otok v tujem prostoru. Namestitev na novem področju jih postavlja pred težko, toda lepo in hvaležno nalogo, da so granicarji in stražarji na robu življenjskega prostora nemškega naroda. Bili granicar, se pravi, biti vedno z obrazom na fronti, biti čvrsto zakoreninjen v grudi in stati na straži za Nemčijo.« — Članek opisuje sedanje življenje Kočevjarjev v novo naseljenih krajih in pravi, da so zdaj Brežice središče, okrog katerega se suče pozornost vseh, ki prihajajo v te kraje.

Kmetijska razstava bo v Mariboru od 1. do 8. februarja v Götzovi dvorani. Prirejena bo v istem obsegu kakor lani v Celju in Ptuj.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 21. jan.: ob 17.30: Rokovnjači. Red B Cetrtak, 22. jan.: ob 17.30: Bog z vami, mlada leta! Red Cetrtak

Petek, 23. jan.: ob 17.30: Lepa pustolovščina. Premiera. Red Premierski

Sobota, 24. jan.: ob 17.: Voda. Izven

OPERA

Sreda, 21. jan.: ob 17.: Ples v Operi. Opereta. Red Sreda

Cetrtak, 22. jan.: ob 17.: Ples v Operi. Izven. Zelo znižane cene

Petek, 23. jan.: ob 17.30: Plesni večer Mire Sanjane-Jovanovičeve. Izven

Sobota, 24. jan.: ob 17.: Don Pasquale. Premiera. Red Premierski

je knjiga potemtakem vedno prijatelj in dobronik. In lahko bi navdli ter uporabili za knjige tale Montaignov stavok »On bo ocenil pomen vsakega! Kravji pastir, zadar, mimogredič, vsakega izmed njih je treba zaposliti in si od vsakega izposoditi njegovo blago, zakaj vse je v službi gospodinjstvu; celo tujja neumnost in slabost mu bo v pomoč; ko bo nadzoroval vrline in zadržanje slednjega med njimi, bo izrazil željo po dobrem in zaničevanje slabega.«

To pa ne drži do zadnje pike ali vsaj meni ni povsem gotovo. Mnogo laže ponemniš koga z neumno knjigo, kakor ga stori pametnega ali vsaj poslušni njegovi inteligenci s čitanjem. Neumna knjiga kajrati imponira, saj jo prav pogosto uživa množica ljudi čijih številno napravi vtis na človeka in ne me diskutirati z njo s tisto polno svobodo duha, ki je zahteva Montaigne — svoboda, ki je edin pogoj, da si s knjigo koristimo. Potemtakem ni knjiga vedno dobronik, kakršna koli je že, ni še dobronik.

Takisto je res da postane čitanje strast in da ima — kakor sleharna strast — svoje čudne pretiranosti. Na neki stopnji silovitosti postaja ovira sleherni dejavnosti nasprotuje vsaki energični uporabi življenja. Knjiga je nekaj moly (zarobna moč) ki brani ljudem, da bi v Kirkinih rokah postali živali; toda ona je tudi lotos ki se zdi tako čudovita hrana, da se moramo siloma odtrgati od kraja, kjer raste in zopet sestiti na svoje ladje in prijeti za vesla.

V tem pogledu ni dvoma. Treba se je oborožiti z modrostjo celo zoper najbolj neodoljne strasti zakaj neodolnih strasti sploh ni in tudi tedaj, če govorimo o čitvu, moramo reči:

Modrec ki gre za njo voljan zmernosti, ume piti iz svoje čaše, ne da bi se vpijanil.

Zato vsakdo čuti da obstoji nek umeščenost čitanja in če čitvo ne bi povzročalo nikake nevarnosti bi ne bila ta umetnost potrebna.

Temu nasproti — če upoštevamo neko previdnost — pa je to eno najbolj preizkušanih sredstev za človeško srečo. Čitanje vodi zaradi tega k sreči ker vodi k modrosti in k modrosti vodi zato ker od tam

pr.haja in ker je to tista dežela kamor vodi povsem naravno svoje prijatelj. Imam svojega starca iz Galeše; vsaj imel sem ga, ker je pred menoi odšel na vesolni »rendezvous«. Bil je odvetnik nekje na kmethk Kc, je stopil v petdeseto leto, je prodal svojo pisarno in se umaknil tuda ne na obrežje reke, da bi tam gojil cvetje, umaknil se je v Narodno knjižnico. Tu je preživel šest do osem ur na dan kakršne je že bil letni čas. V prestolnico sta ga zvalila dva rjzloga: ker je — je rekel — edino mesto kjer je intelektualno in umetnostno življenje zelo poceni, in ker je edino mesto k človeku dopušča da ne pripade ne tej ne oni stranki, pa tudi zato, ker je to mesto revnih in mirnih ljudi.

Čestital sem mu in mu priporočal da si ne išče prijateljev ker je Narodna knjižnica prepolna ljubivnih kramljarčev, ki kažejo, kakor da bi ne ljubili čitva drugih in vas kaj radi ovirajo da se ne poglabite v knjigo ki ste jo bili odprli. Odvrnil mi je da »ma svojo metodo in da toda, ker se mu kateri izmed onih ki se jim zdi knjižnična čitalnica konzervacijska dvorana nasloni na stolec, neutegoma zasnji kakor je že navada v čitalnicah in na javni predavanjih; tako ne more n.kopar užaliti ter se mu tudi ni treba opravičevati.

Ker ni bil velik humanist da bi mogel brez večjega napora prebrati pisatelje iz najstarejše dobe francoskega jezika si je zadevo takole uredil: Začel je brati sodobne pisatelje, tiste, ki pišejo današnji jezik nato pa se je počasi pomikal nazaj k pisateljem 19. stoletja nato k letem iz 18. stoletja in tako dalje, pri čemer se je vedno bolj vadil v arhaičnem jeziku prestopajoč k njemu s počasnimi prehodi; čeprav je hodil rakovo pot je vendar dobil prav jasno idejo o toku naše civilizacije. Ne dvomim da je pred smrtjo čital prav gladko »Cantilène de Sainte Eulalie«.

To je bil starac iz Galeše svoje vrste prav tako marljiv, čeprav manj delaven, vendar takisto moder. Namesto da bi zbral cvetje je zbral z enako nežnostjo najlepše ideje, najlepše zgorbe najlepše dialoge ki so vzklili v človekem duhu. V latinščini nomeni beseda legere čitati in brati; kako očarljivo je ta latinski jezik! (E. Faguet v knjigi »Umetnost čitanja«.)

delalo izpite 150 dijakov iz slovenske filologije, 12 iz slov. paleografije, 3 z slovensčine, 3 iz ruščine in 1 iz bolgarščine. Leta 1941 so bili tile tečajji: 1. uvod v študij srbsko-hrvatske slovnice, 2. srbsko-hrvatska narodna pesem, 3. slovenska paleografija - Arsemonijev evangelistar in 4. ruski lektorat. Pisec najeva številine teze, ki so jih spisal absolventi slavistike na padovanskem vseučilišču. Med njimi so to pot posebno obilno zastopane teze iz češke literature, pa tudi slovenska je dobro odrezala. Tako je Boris Britežnik iz Sol

SPORT

Finski sportniki na fronti

Med njimi so se najbolj odlikovali mnogi znani smučarji

Kakor že v zimski vojni 1939/40 so se tudi v sedanji vojni med vojaki na vzhočni fronti posebno odlikovali vsi bolj znani in tudi mnogi manj znani finski sportniki.

Med njimi je treba na prvem mestu imenovati poročnika Olli Ramesa, ki je bil avgusta leta 1941 imenovan za viteza Mannerheimovega križa — to je najvišje odlikovanje v finski vojski — ki je iz prvih dni dobil znan kot odlični smučar na dolge proge. Na zadnji zimski olimpiadi leta 1936 je bil Rames član vojaške patrulje, ki je takrat Fincev privedla drugo mesto.

Zanimivo je slišati, kje in kako se zdaj bojujejo razni sportniki, ki so se še lani udeležili svetovnega smučarskega prvenstva v Cortini in takoj nato skoraj polnoštevilno obiskali tudi zimskosportni teden v Garmischu. Svetovni prvak v skokih Paavo Vieru je odšel kot prostovoljec na ukrajinsko fronto. Leo Laakso, ki je v omni konkurenci zasedel drugo mesto, je bil učencem pilotske častniške šole in bo v kratkem vstopil v vrste bojnih letalcev. Timo Murama se je odlikoval na fronti pri Sali, kjer je sodeloval v bojih kot pehotni podčastnik.

Izmed maratoncev sta Kale Jalkanen in Eino Olkinuora žrtvovala življenje za domovino. Jalkanen zadnji zimo ni bil več v najboljši formi, toda sportniki, ki so bili na zadnji zimski olimpiadi, se ga gotovo spominjajo, ker je bil zadnji tekač finske stafete, ki je takrat zmagała. Razen tega si je Jalkanen ono leto pridelal tudi naslov svetovnega prvaka v vztrajnostnem teku. Olkinuora pa je bil odlični baš v zadnji sezoni in je lani v Garmischu spravil zmago v teku na 18 km, pozneje pa si je osvojil še naslova domačega prvaka na 18 in 50 km. Pri vsem tem je bil Olkinuora december na dolge in kratke proge in tudi zelo mlad, tako da bi bil tudi za bodoče pomemni še mnogo.

Olavi Alakulppi, ki je bil član finske vojaške patrulje v Cortini, je bil na severni fronti v priznanju zaslug pred sovražnikom povišan v nadporočnika. Martti Lauronen, ki je prav tako znan med dobrimi smučarji na dolge proge, se je izkazal pri raznih akcijah za sovražnikovimi linijami, glede česar so bili podjetni in uspešni tudi marsikateri drugi finski smučarji, čeprav se poleti niso mogli posluževati smučí. Zaradi svoje vztrajnosti pa so finski smučarji, ki se posebno v gozdovih znajdejo kakor doma, izredno prikladni za izvidniško delo na fronti.

Še enega finskega sportnika, ki se je odlikoval pri junaških podvigih napadalnih oddelkov v akcijah proti nekaterim otokom v Finskem zalivu, je treba omeniti, in sicer poročnika Esa Seestea, ki je lansko jesen nastopal v telovadnem dvoboju med Nemčijo in Finsko v Berlinu in zmagal med posamezniki. Brez dvoma je razen tukaj omenjenih predstavnikov finskega sporta še mnogo drugih manj znanih, ki so sedaj tudi na fronti in gotovo tudi vsak po svojih najboljših močeh vztrajajo na svojih mestih.

Sem in tja po svetu... Italijanski boksar Musina je izgubil

V Goeteborgu na Švedskem sta se sestala oba bivša evropska prvaka najtežje kategorije, in sicer Šved Olle Tandberg in Italijan Luigi Musina. Po skoraj izenačeni borbi, ki je bila tehnično na zelo visoki stopnji, se razsodišče po končanih 10 krogih ni odločilo za splošno pričakovani remis, temveč je priznalo Tandbergu zmago po točkah, ki je vsekakor izredno tesna in skoraj nekoliko pristranska za Šveda Tandberga, ki je s to zmago beležil peti zaporedni uspeh kot poklicni boksar v 5 borbah, medtem ko je Musina po 237 nastopih nezahvalno doživel svoj prvi poraz. Tandberg se bo dne 7. februarja stal v Stuttgartu s Köblinom, medtem ko se bo Musina dne 1. marca v Berlinu boksar z nemškimi prvaki Rihardom Vegetom za naslov evropskega prvaka v polteški teži.

Hrvatski državni vodja za sport in telesno vzgojo je izdal odredbo, po kateri mora biti bivši Rumolstov dom na Slemenu do nadaljnjega na razpolago ranjenim ustašem in domobrancem.

18 diralcev za hitrostno tekmovanje bodo Dunajčani poslali na prvenstveno prireditve, ki bo konec januarja v Celovcu. Pri seniorjih so se vsekakor morali odreči Wazuleka, ki zaradi težke rane s fronte ne bo mogel nikoli več gojiti svoje priljubljene sportne panoge, in tudi znanega Stiepla letos ne bo na startu.

Prosedstvo italijanske veslaške zveze je na zadnji seji sklenilo prevzeti organizacijo evropskega veslaškega prvenstva, ki naj bi bilo v septembru v Milanu v glavnem mestu Lombardije je bila zadnja »milovna« prireditve te vrste leta 1938, na kateri je imela največ uspehov Nemčija. Italijansko veslaško prvenstvo bo izvedeno od 28. do 30. avgusta v Padovi. Zveza se je slednjič odločila tudi za to, da bo Italija poslala močno zastopstvo na evropsko kajakaško prvenstvo, ki bo od 14. do 16. septembra na Starnberskem jezeru pri Monakovu.

Rumunski državni prvak v hokeju na ledu je postalo moštvo Juventusa iz Bukareste, ki je zmagalo nad krajevnim soprotnikom Venusom z 2 : 0.

Hrvatski kegljaci so v Nemčiji po porazu v Leipzigu in zmagi v Wernigerode nastopili še tretjič, in sicer proti najboljšim kegljajem Monakova. Rezultat je bil 1551 : 1507 točkam za Monakovo. Najboljšega igralca so imeli Hrvati v Kombaču, ki je zrušil 405 kegljev.

Pred 20.000 gledalci je Brazilija prerogala Čile v Montevideu v borbi za južnoameriško nogometno prvenstvo s 6 : 1 (2 : 1). Tekma je bila odigrana ponoči pri umetni razsvetljavi.

Z Gorenjskega

O zemeljskih zakladih na Gorenjskem razpravlja gorenjski tehnik in pravi, da se narava nasproti Gorenjskem gotovo ni izkazala za mačeho. Ne le, da ima ležala vse pogoje za marljivo obdelovanje zemlje, marveč je dala svojim prebivalcem tudi drugače še mnogo možnosti za zaslužek. Tako so zaradi gozdov nastale številne žage in s tem je bila dana potrebna zaslonba tudi rokodelstvu, ki prideluje les. Prejšnja stoletja so se pošteno trudili, da bi dvignili izkoriščanje rud in žlahtnih kovin. Posebnega pomena je bilo pri tem seveda vedno železo, toja iskali so tudi žlahtne kovine, zlato in srebro. Iskalec zlata pa menda niso bogve kaj obogateli, tako vsaj kaže Valvazorjevo poročilo. Za časa tega zgodovinarja so bili poslji iskalec zlata slabi, tako da so se kmalu le še priseljenci brigali za lesketajajo se kovino. Domače prebivalstvo je bilo bolj realistično. Ni hotelo kar brez truda obogatiti, ampak si je ustvarilo za takratne prilike nikakor ne majhno in skromno železno industrijo, ki se je vzdržala do današnje dobe.

RAJTE V »JUTRU«!

Mali oglasi

Službo dobi... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Službe išče... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Kupim... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Čuvaja... po možnosti vesnega vrtnarstva in italijanske išče. Prošnje z navedbo referenc nasloviti na E.I.A.R., Radio Ljubljana, Ulica 3. maja 4. 1023-1

Gospa... inteligentna, srednjih let, zeli mesto gospodine pri bolhem samostojnem gošpodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod številkama 992-2

Medicinske steklenice... v steklenke, oprane kupi le karna mg. Bahovec, Kongresni trg, Ljubljana. 786-7

Urarskega pomočnika... perfektnega, samostojnega z lastnim kompletnim orodjem takoj sprejemem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfekten urar« 1025-1

Pouk... Beseda I - .30, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 2.-

Robidov list... lahko vso zimo nabirate in doma sušite. Kupuje in najbolje plačuje vedno Urom »de Ljubljana, I: žaška cesta 11. 633-7

Kuharico... večje vseh gospodinskih del sprejem takoj. Naslov v vseh posl. Jutra 1026-1

Harmoniko in klavir... poučuje gospa po hitri in uspešni metodi. Obenem temeljit pouk teorije. Poučuje začetnike tudi v manjših skupinah (3 do 4 uč.) Naslov v vseh posl. Jutra. 988-4

Kože... domačih zajcev, domačih mačk, veveric, lisic, dihurjev, kun, vider kupuje L. Rot, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. 44-7

Hišno pomočnico... sprejem za 1. februar. Na slov v vseh posl. Jutra. 1015-1

Perje za odeje... kupim. Krznarstvo Rot, Mestni trg. 742-7

Perzijsko preprogo... kupim. Ponudbe pod »Preproge« na ogl. odd. Jutra pod številkama 1012-7

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Radio... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Lokali... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Sobe išče... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Glasbila... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Radicaparat... 4-5 ceva, malo rabljen, kupim tako. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radicaparat« 1033-9

Gostilno... dobrodošlo z inventarjem oddam na račun ali v najem resnemu ponudniku. Ponudbe pošliti na ogl. odd. Jutra z navedbo sposobnosti, kvečje ali odkupa pod »Gostilna« 944-19

Svetlo sobo... prazno ali enosobno stanovanje iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod 1028-23a 1028-23a

Pianino ali klavir... dobro ohranjen vzajem v naseem. Ponudbe z navedbo znamke ali menjemne na ogl. odd. Jutra pod »Odrasle« 989-26

Auto, moto... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Posest... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Sobo... z 2 posteljama ako mogoče z divanom za takoj — iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »3000« 1009-23a

Filatelija... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

BMW 250 ccm... motor v odličnem stanju zelo ugodno prodam. Generator delavnica, Tyrseva 13 (Figovec, levo dvorišče) 1029-10

Hišo z vrtom... v bližini Ljubljane za cca 80 tisoč lir kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam tako« 1021-20

Gospodja s hčerko... traji sobu za jednim ili 2 krevetom; može i u zajedničko sobu boljoj gospodini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sobas« 1032-230

Filatelisti pozor!... Najugodnejše kupite in tudi vnovčite znamke vseh konvencij do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janer Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6. 6-39

Pohištvo... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Parcelo... v Jarnikovi ulici med Dakovo in Pirševo vilo v bližini stadiona prodam. Ponudbe po možnosti z navedbo cene naj se pošljejo na upravo lista pod šifro »Parcela 140«. Stavbišče meri 600 m2, na cesti ne odpade nič. 1011-20

Opremljeno sobo... s strogo separatnim vshodom v mestu išče gospod večkrat odsoten. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljancem« 1031-23a

Razno... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Elegantno spalnico... orehova korenina, ugodno prodam pohištvo Gluhak, Ljubljana, Florjanska 19. 1014-12

Čisto sobo... oddam enemu ali dvema gospodom. Zračna v centru mesta, Irič Marija, Streliška ul. 10. 1020-23

Ušnjena rokavica... leva, se je izgubila po Prešernovi, Poljanski in Dobrobranski cesti. Pošten najditelj naj jo proti odkodnamni odda v ogl. odd. Jutra, ker mu nič ne koristi, ali pa zahteva še desno rokavico, ki jo proti odkodnamni dobi. 1019-28

PREMOG DRVA... L. Pogačnik LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-59

Oblacila... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Sobo odda... Beseda I - .60, taksa - .60, za dajanje naslova ali za litro I 3.-

Zlato zapustnico... je izgubila večeraj begunka od bolnice in Emone do Šiške. Proti nagradi jo je oddati v ogl. odd. Jutra. 1013-28

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Smučarsko obleko... damsko in moško lovsko obleko z dvojnimi hlačami — samo dvakrat sošeno — čista volna — se pocieni prodam pri krojačih Pahoru v Sionu, Prešernova ulica. 1036-13

Čisto sobo... oddam enemu ali dvema gospodom. Zračna v centru mesta, Irič Marija, Streliška ul. 10. 1020-23

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Cyan kapsule... zopet v zalogi. Lekarna magister Bahovec, Kongresni trg. 785-6

Ročno blagajno... (50 cm dolgo) ognjvarno teške konstrukcije, šivalni stroj Singer in Bidermayer mizo ugodno prodam Golob, Gallusovo nabrežje 29. 1017-6

Krzneni plašč... krt. naprodaj. Na ogled salon Kancler. Ulica 3, ma ja 3-III. 1010-6

Štedilnik... kompletan, prostostoječ, 3 plošč, za gostinski obrat prodam za polovično ceno. Naslov v vseh posl. Jutra 1039-5

ZAHVALA Prijateljem in znancem, ki so izkazali čast in spoštovanje naši ljubi mami MARIJI GRUDNOVI na njeni zadnji poti. dajovalcem vencev in cvetja, pevcem Glasbene Matice za ganljivo pozornost in vsem, ki so nam stali prijateljsko ob strani, se iskreno zahvaljujemo. LJUBLJANA, 19. januarja 1942. Rodbine: GRUDNOVA, PERNETOVA in TOMŠIČEVA.

Vdani v voljo Vsemogočnega v neizmerni boli sporočamo vsem, ki so ga poznali, da je Gospodar življenja in smrti poklical danes k Sebi nad vse slrbnega moža, predobrega ata, brata, gospoda Mihaela Kavčiča vulgo Svedrač posestnika, gostilničarja in ključavničarskega mojstra Dočakal je 52 let, po kratki bolezni smo ga izgubili za vedno. Pogreb našega dragega ata bo v četrtek, dne 22. januarja t. l. ob 4. uri popoldne iz Zg. šiške, Celovška. cesta 180, na pokopališče v Dravlje. Ljubljana, dne 20. januarja 1942. FRANČIŠKA, roj. TEHOVNIK, soproga; MARA, LJUBA, RADA, hčerke; FRANC, JANEZ, VINKO, bratje ter ostalo sorodstvo

Kmetska posojilnica ljubljanske okofice naznanja žalostno vest, da je umrl član njenega nadzornega odbora, gospod Mihael Kavčič posestnik, trgovec in gostilničar v Ljubljani Zasluznemu in požrtvovalnemu sodelavcu bomo ohranili časten in hvaležen spomin. Ljubljana, dne 20. januarja 1942.

Sabatini: DOTA IN SRCE... »Ne zamerite mi, gospod de Luynes,« je hlipnil. »Na mojo vero! Stvar ni za smeh, in dasi je bilo moje vedenje bolj radostno kot vljudno, vam dam vendar besedo, da je moje občudovanje do vas še mnogo večje od moje osuplosti. Gospod de Luynes,« je dodal in iztegnil roke, »v Parizu žive lažnivci, ki so vam ustvarili slab sloves, ljudje, ki so se smejali, ko so zvedeli, da sem vam dovolil iti v Reaux, ker ste mi s častno besedo obljubili, da se vrnete, ako ostanete živi. Njegova prevzvišenost me je ozmerjal s tepcem in me je hotel odpustiti iz službe; zdaj pa imam dokaz, da moje zaupanje ni bilo slabo poplačano, ker se, čeprav vas imajo za mrtvega, niste obotavljali stopiti predme in mi predati svoj meč.«

še en pribor, da bova skupaj večerjala. Med jedjo mi je spet prigovarjal, naj grem v tujino. »Kajti, tri sto peklenščkov,« je dodal, »Mazarin je podoben steklemu psu, odkar je predvčerajšnjim zvedel, da je šla nečakova ženitev po vodi.« »Kako?« sem vzkliknil. »Mar že ve?« »Seveda ve; in če bi slučajno slišal, da se vaše kosti še sprehajajo po zemlji, stavim, da bi se vam zgodilo kaj hujšega kakor Evgenu de Canaplesu.« V odgovor na moja vprašanja je nazadnje povedal, da je bil Evgen dan pred menoj prispel v Pariz in hotel naravnost v Palais Royal. Gospod de Montrésor je bil v predsobnju na straži in zaradi Canaplesove vidne razburjenosti in slabega mnenja, ki ga je imel o njem Mazarin, so pozvali poročnika v kardinalov kabinet, kajti njegove prevzvišenosti ni prav nič mikalo, da bi si pridobil sloves neustrašnega človeka. V svoji divji radosti nad tem, kar se je bilo zgodilo, in nad klavnim izjalovljenjem Mazarinovega načrta je bil Canaples zelo nepreviden in ni bogve kaj izbral besed. Po vsem, kar mi je pripovedoval Montrésor, sem uganil, da si je hotel Ivonin brat napasti oči nad kardinalovim porazom in mu sam prvi sporočiti zlo novico. Drzno, malo da ne zasmehljivo mu je povedal vso zgodbo in Mazarinova togota, ki jo je že to, kar je slišal, do skrajnosti razpalilo, se je neurno izsula na Canaplesovo glavo. Kardinalov odgovor na njegove predznosti je bil ta, da je poklical Montrésorja ter mu ukazal, naj prime mladega človeka in ga odvede v Bastiljo.

Ko je Canaples osupel in iztreznjen ogorčeno vprašal, na osnovi kakšne obtožbe mu jemljejo prostost, se mu je kardinal v oči zasmejal, rekoč, da »tisti, kdor poje, plača.« »Pravkar ste nekoliko preveč peli,« je dodal njegova prevzvišenost, »zdaj boste pa plačevali s tem, da boste nekaj časa sedeli na hladnem v Bastilji, kjer boste lahko iz temne celice po mili volji zavzdihovali »De profundis.« »In mene ni imenoval?« sem tesnobno vprašal Montrésorja, ko je končal. »Niti enkrat ne. Zanesite se name, da bi bil opazil. Ko sem odvedel Canaplesa, je kardinal, kakor slišim, sedel za mizo in še tresoč se od jeze napisal pismo, ki ga je neutegoma poslal vitezu Armandu de Canaplesu v Blois.« »Nedvomno pripisuje meni večino krivde za to, kar se je zgodilo,« sem mogočal kar naprej. »Niti slutiti ne, da ste imeli prste vmes. Davi mi je tožil, da je škoda, ker vam niso pristigli peruti, preden ste prišli v Pariz, in da je mimo drugega tudi njegova napačna prizanesljivost povzročila mnogo zla. Tako torej vidite, gospod de Luynes, da bi bilo vaše nadaljnje bivanje v Franciji zelo nevarno. Svetujem vam, da se obrnete v Španijo. To je bojevitja dežela, kjer čaka vojaka časten in tudi dobičkonosen posel.« Njegov nasvet se mi je zdel dober, a kako naj ga ubogam? Tedaj sem se spomnil prijaznega pisma gospe de Chevreuse. Nobenega dvoma ni bilo, da mi bo tudi to pot pomagala. In komaj me

je prešinila ta misel, sem že sklenil, da jo drugi dan obiščem. Po storjenem sklepu sem tako veselilo nazdravil tovarišu kakor že mnogo mesecev ne. Iz vsakega kozarca, ki sem ga zvrnil vase, se mi je zdelo, da me gleda Ivonin sladki obraz, ki se zrcali na površini rdečega armagačana; ta obraz je bil zdaj žalosten, zdaj poln občitanja; pil sem, pil — in sleherni kozarec je bil na njeno zdravje. XXI. Vitez de canaples zarotnik. Drugi dan je bilo še blizu eno uro do polдне, ko sem se v zaprti kočiji peljal čez Pont Neuf, namenjen v sijajni dvorec nasproti Jakobincev, ki se imenuje Palais de Luynes in ima nad vhodom izklesan naš rodbinski grb. Po naročilu, ki sem ga bil dal, je Michelot stopil z voza, a zvedel ni drugega kakor to, da je gospa na kmeth. Lakej, do katerega se je obrnil, mu ni vedel povedati, kam je šla, niti ne, kdaj pride nazaj v Pariz, in tako sem moral parjen nazaj v ulico St. Antoine in še nadalje ostati skrit in nestrpno čakati, da se teta vrne. Vsak dan sem pošiljal Michelota v Luynski dvorec, da bi dobil zaželeno novico, in vsak dan se je vrnil z istim klavnim poročilom: o gospe vojvodinji še ni glasa. INSERIRAJTE V »JUTRU«